

Har det tvåspråkiga daghemmet Tallkotten väckt barnens intresse för det finska språket?

En kvalitativ undersökning med barn

Susanne Granfors

Examensarbete för socionom (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för det sociala området

Vasa 2023

EXAMENSARBETE

Författare: Susanne Granfors

Utbildning och ort: Socionom, Vasa

Inriktning: Småbarnspedagogik

Handledare: Carita Blomström och Maj-Helen Nyback

Titel: Har det tvåspråkiga daghemmet Tallkotten väckt barnens intresse för det finska språket? En kvalitativ undersökning med barn.

Datum: 20.04.2023 Sidantal: 42

Bilagor: 1

Abstrakt

Syftet med detta examensarbete är att undersöka om det tvåspråkiga daghemmet Tallkotten har väckt barnens intresse för det finska språket. De viktigaste frågeställningarna i arbetet är: Har det tvåspråkiga daghemmet Tallkotten väckt barnens intresse för det finska språket? Vet barnen att de går på ett tvåspråkigt daghem? Har barnen lärt sig ord eller meningar på finska? Förstår barnen vad den finskspråkiga personen säger? Vill de lära sig mera finska? Har de en positiv inställning till flera språk?

I teorin tas upp vad Förenta nationernas barnkonvention och lagen om småbarnspedagogik säger om barnens rättigheter att använda sitt modersmål inom småbarnspedagogiken. I teorin tas även upp vad det står i grunderna för planen för småbarnspedagogiken om språk inom småbarnspedagogiken. Jag har även tagit med vad det står i Vörå kommuns lokala plan för småbarnspedagogiken om språk inom småbarnspedagogiken och Vörå kommuns beslut om tvåspråkigt daghem, kommunstrategin och beslutet att bli en barnvänlig kommun. Något som jag också tar upp i teoridelen är barns språkutveckling, tvåspråkighet och flera språk på daghemmet. Till sist presenteras tidigare forskning, där jag tagit fasta på ett liknande försök med tvåspråkigt daghem och en liknande undersökning som gjorts vid ett finskspråkigt daghem.

Undersökningen genomfördes som en kvalitativ undersökning där jag intervjuade fem barn från olika avdelningar på daghemmet. Resultatet visar att barnen har fått ett intresse för det finska språket och de kan redan säga flera ord på finska. De flesta barnen vill lära sig mera finska och de har en positiv inställning till att lära sig flera andra språk.

Språk: svenska

Nyckelord: tvåspråkighet, språkutveckling, småbarnspedagogik

BACHELOR'S THESIS

Author: Susanne Granfors

Degree Programme: Bachelor's Degree in Social Services, Vasa

Specialisation: Early childhood education

Supervisor(s): Carita Blomström and Maj-Helen Nyback

Title: Has the bilingual daycare centre Tallkotten aroused children's interest in the Finnish language? A qualitative study with children.

Date: 20.04.2023 Number of pages: 42

Appendices: 1

Abstract

The purpose of my thesis is to examine if the bilingual daycare centre Tallkotten has aroused children's interest in the Finnish language. The most important questions in this thesis are: Has the bilingual daycare centre Tallkotten aroused children's interest in the Finnish language? Do the children know that they are going to a bilingual daycare centre? Have the children learned words or sentences in Finnish? Do the children understand what the Finnish-speaking person is saying? Do they want to learn more Finnish? Do they have a positive attitude towards several languages?

In the theoretical part of this examine is it addressed what the United nations Convention on the Rights of the Child and the law of early childhood education says about the children's rights to use their mother tongue in early childhood education. In the theoretical part is it also addressed what it says in the basics for the plan for the early childhood education about language in early childhood education. I have also included what it says in Vörå municipality's local plan for early childhood education about language in early childhood education and Vörå municipality's decision about bilingual daycare centre, municipal strategy and decision to become a child-friendly municipality. Something I also address in the theory part is children's language development, bilingualism and several languages at the daycare centre. Finally, previous research is presented, where I have taken note of a similar attempt with bilingual daycare centre and a similar examine made at a Finnish-language daycare centre.

The survey was done as a qualitative examination where I interviewed five children from different departments at the daycare centre. The result shows that the children have gained an interest for the Finnish language and they can already say multiple words in Finnish. Most of the children want to learn more Finnish and they have a positive attitude to learn several other languages.

Language: swedish

Key words: bilingualism, language development, early childhood education

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	3
1 Inledning.....	1
1.1 Syfte.....	2
2 Barnkonventionen.....	3
3 Språk inom småbarnspedagogiken.....	4
3.1 Lag om småbarnspedagogik.....	4
3.2 Grunderna för planen för småbarnspedagogik.....	4
3.3 Plan för småbarnspedagogik, Vörå kommun.....	5
4 Vörå kommuns beslut.....	6
4.1 Nämnden för utbildning och småbarnspedagogik.....	6
4.2 Vörå kommunstrategi.....	7
4.3 En barnvänlig kommun.....	7
5 Barns språkutveckling.....	7
5.1 Flerspråkighet.....	12
5.2 Flera språk på daghemmet.....	14
6 Tidigare forskning.....	17
6.1 Teori om tvåspråkig pedagogik vid daghem och förskola.....	17
6.2 Förverkligande av tvåspråkig pedagogik vid daghem och förskola.....	19
6.2.1 Daghemschefens del av förverkligandet.....	19
6.2.2 Barnträdgårdslärares del av förverkligandet.....	22
6.2.3 Föräldrarnas åsikter om förverkligandet.....	26
6.2.4 Forskarnas reflektioner.....	26
7 Sammanfattning av teoridelen.....	27
8 Val av metod.....	29
8.1 Urval.....	30
8.2 Kvalitativ intervju.....	30
8.3 Etiska krav.....	30
8.4 Hur förbereds en intervju med barn.....	31
8.4.1 Barnets perspektiv.....	31
8.4.2 Planering.....	32
8.4.3 Intervjumetod.....	33
8.4.4 Välja plats för intervjun.....	33
8.4.5 Banda in intervjun.....	33
8.4.6 Kroppsspråk.....	33
8.4.7 Lyssna.....	34
9 Genomförande av intervjuerna.....	34

10	Resultat av intervjuerna.....	36
11	Tolkning av resultatet	38
12	Kritisk granskning och slutdiskussion.....	41
12.1	Kritisk granskning	41
12.2	Slutdiskussion	42
13.	Källförteckning.....	43
14.	Bilaga 1	45

1 Inledning

Vörå kommun är en tvåspråkig kommun med svenska som majoritetsspråk. Av de ca 6400 invånarna är 81,3% svenskspråkiga, 12,4 % finskspråkiga och 6,3% har annat språk. (Vörå kommun, Fakta om kommunen, 2021)

Kommundelen Oravais har under flera års tid haft en finskspråkig avdelning på daghemmet Tallkotten. När platserna på avdelningen behövdes för de svenskspråkiga barnen fick även svenskspråkiga barn börja på den finska avdelningen. Intresset blev stort så kraven behövde höjas för att få börja på den finska avdelningen. Det ledde till att det blev för få barn på avdelningen och ålderskillnaden på barnen var stor.

Från 1.8.2022 görs ett försök med ett tvåspråkigt daghem under ett års tid. Det betyder att på varje avdelning finns en finskspråkig anställd och två svenskspråkiga anställda. Under året kommer försöket att utvärderas genom att personalen och föräldrarna får svara på frågor om vad de tycker om den tvåspråkiga verksamheten.

Jag var i kontakt med chefen för småbarnspedagogik i Vörå kommun, Simone Envall, för att diskutera om det fanns något ämne som kommunen önskar att jag gör mitt examensarbete om. Då kom svaret snabbt, att hon vill gärna veta vad barnen tycker om det tvåspråkiga daghemmet Tallkotten i Oravais. Detta med tanke på den nya kommunstrategin där barnens åsikter ska höras om beslut som berör dem men också med tanke på att Vörå kommun har gått med i UNICEFs modell barnvänlig kommun där målet är att fatta sådana beslut som tryggar barnens rättigheter och välfärd i samhället.

Eftersom barnen på daghemmet är i åldrarna ett till fem år kan det vara svårt att få ett trovärdigt svar på frågan vad de tycker om det tvåspråkiga daghemmet. Om de har en bra dag kan de svara "bra" och så springer de i väg. Därför ändrades rubriken till om det tvåspråkiga daghemmet Tallkotten har väckt barnens intresse för det finska språket.

Jag arbetar själv på daghemmet Tallkotten som svenskspråkig socionom inom småbarnspedagogik från 1.8.2022 på en avdelning för ett till treåringar. Därför vet jag hur personalen arbetar med tvåspråkigheten på daghemmet. Det här ämnet är intressant och aktuellt för mig både med tanke på mitt nuvarande arbete, men även för studierna och framtiden. Språkutvecklingen hos barn är en viktig del av utvecklingen och att kunna ge barnen en positiv inställning till flera språk i tidig ålder är värdefullt. Att få uppdraget att

intervjua barn i åldrarna ett till fem år är en spännande utmaning som jag inte kan tacka nej till. Det kommer förhoppningsvis lära mig mer om hur man diskuterar med barn för att få en uppfattning om hur de upplever sin situation.

1.1 Syfte

Syftet med examensarbetet är att undersöka om det tvåspråkiga daghemmet Tallkotten har väckt barnens intresse för det finska språket.

Frågeställningarna i det här examensarbetet är:

- Har det tvåspråkiga daghemmet Tallkotten väckt barnens intresse för det finska språket?
- Vet barnen att de går på ett tvåspråkigt daghem?
- Har barnen lärt sig ord eller meningar på finska?
- Förstår barnen vad den finskspråkiga personen säger?
- Vill de lära sig mera finska?
- Har de en positiv inställning till flera språk?

Med hjälp av personalen kommer jag att välja ut några barn som jag kan intervjua. Personalen känner barnen bäst så de kan säga vilka barn som är bra på att svara på frågor och berätta.

När vi har valt ut vilka barn som ska intervjuas så söker jag om tillstånd för att få intervjua dessa barn.

Jag börjar med att lära känna de här barnen genom att prata med dem och fråga lite allmänna frågor. Vi går till ett avskilt rum där barnet kan känna sig tryggt och avslappnat. Jag spelar spel med barnet, bygger pussel eller målar och ritar, beroende på vad barnet vill göra. Då bygger vi en relation, de lär känna mig och jag lär känna dem. När vi spelar spel, bygger pussel eller ritar och målar så ställer jag frågor som berör det tvåspråkiga daghemmet, så jag får veta om det har väckt deras intresse för det finska språket.

Förhoppningsvis ger den här undersökningen svar på frågan om det tvåspråkiga daghemmet har väckt barnens intresse för det finska språket. Om de förstår att de går på ett tvåspråkigt daghem och har de fått ett intresse för fler språk samt en positiv inställning

till fler språk? Förhoppningsvis får ledningen och beslutsfattarna i kommunen stöd av det här examensarbetet när de ska ta beslut om fortsättning av det tvåspråkiga daghemmet.

Jag kommer att avgränsa antalet barn som intervjuas. Det är totalt ca 60 barn på daghemmet, i åldrarna ett till fem år. Det går inte att fråga alla på grund av att det skulle ta för lång tid, jag kan inte fråga de yngsta som är ett och två år gamla, eftersom de flesta av dem inte kan prata så pass mycket ännu att de skulle kunna svara på frågorna. Så jag väljer ut fem barn som är i åldern tre till fem år och som har svenska som modersmål.

2 Barnkonventionen

Barnkonventionen är de Förenta nationernas konvention om barnens rättigheter över hela världen. Den handlar om att alla barn ska ha samma rättigheter och alla är lika mycket värda. Barnkonventionen styr också småbarnspedagogiken i Finland.

FN:s konvention om barnets rättigheter har fungerat som lag sedan 1991 i Finland. Den gäller alla barn, dvs alla människor under 18 år. Det finns fyra allmänna principer som ska tas i beaktande vid tolkning av avtalspunkterna i barnkonventionen. Dessa fyra principer är icke diskriminering, barnets bästa ska prioriteras, barnets rätt till utveckling, överlevnad och liv och barnets rätt att höras. Barnets egna åsikter, synpunkter och erfarenheter hör till definieringen av barnets bästa. (keskusliitto, u.d.)

Konventionen om barnets rättigheter är en överenskommelse internationellt om mänskliga rättigheter. De länder som är med i överenskommelsen ålägger sig att iaktta och respektera barnets rättigheter enligt barnkonventionen. FN:s kommitté för barnets rättigheter övervakar konventionen om barnets rättigheter. Barnombudsmannen, organisationer och olika myndigheter har som uppgift att främja barnets bästa. (Barnombudsmannen, u.d.)

Enligt Artikel 13 i barnkonventionen ska barnet ha rätt till yttrandefrihet. Det innebär att barnet ska få motta, söka och sprida information och tankar av olika slag, muntligt, skriftligt, konstnärligt eller på annat sätt som barnet väljer. Det finns dock vissa regler som är nödvändiga för att respektera andras rättigheter och anseende eller för att skydda nationella säkerheten, allmänna ordningen, allmänna hälsan och sedligheten. (Barnombudsmannen, u.d.)

I Artikel 30 står det att i de länder där det finns till exempel språkliga minoriteter ska ett barn inte förvägras rätten att använda sitt språk. (Barnombudsmannen, u.d.)

Barnkonventionens principer används som utgångspunkt i värdegrunden i grunderna för planen för småbarnspedagogik. (Utbildningsstyrelsen, 2022, s. 21)

3 Språk inom småbarnspedagogiken

I det här kapitlet behandlas vad det står i lagen om småbarnspedagogik om språk inom småbarnspedagogik. Jag tar också upp vad det står i grunderna för planen för småbarnspedagogik och Vörå kommuns lokala plan för småbarnspedagogik om språk inom småbarnspedagogik och småbarnspedagogik på två olika språk.

3.1 Lag om småbarnspedagogik

I lagen om småbarnspedagogik 540/2018, kapitel 2, § 8 står det att kommunen ska ge möjlighet till varje barn att få småbarnspedagogik på sitt modersmål om modersmålet är finska, svenska eller samiska enligt samiska språklagen. Om det är en tvåspråkig kommun med både finska och svenska ska småbarnspedagogiken ordnas på båda språken så att familjen kan välja antingen finska eller svenska. (Finlex, 2018)

3.2 Grunderna för planen för småbarnspedagogik

I grunderna för planen för småbarnspedagogik står det i kapitel 2.7 Mångsidig kompetens om kulturell och kommunikativ kompetens. Barnen ska uppmuntras att bekanta sig med andra språk, människor och kulturer. Personalen fungerar som modell för barnen och ska bemöta andra människor med en positiv inställning och vara positiva till mångfald av språk, åskådningar och kulturer. (Utbildningsstyrelsen, 2022, ss. 26-27)

I kapitel 4.5 Lärområden finns språkens rika värld. Där står det att inom småbarnspedagogiken ska barnens utveckling stödjas när det handlar om deras språkkunskaper, -färdigheter och språkidentiteter. Barnens nyfikenhet och intresse för språk ska stärkas. Barnet ska uppmuntras att använda språk och kommunicera. (Utbildningsstyrelsen, 2022, s. 44)

Utvecklingen av de språkliga identiteterna sker enligt följande områden: förmåga att kommunicera, förmåga att förstå språk, förmåga att producera tal, förmåga att använda språket, språkligt minne och ordförråd och språklig medvetenhet. (Utbildningsstyrelsen, 2022, s. 44)

Språklig och kulturell mångfald ska synas inom småbarnspedagogikens verksamhet i samarbete med vårdnadshavarna för att stöda barnens språkidentitets utveckling. I vissa hem talas flera språk och det ska tas i beaktande att barnen har olika hemmiljöer med olika språk och vissa barn kanske lär sig flera språk samtidigt. (Utbildningsstyrelsen, 2022, s. 44)

Barn i samma ålder kan vara i olika skeden i språkutvecklingen. Men de utvecklas om de får handledning och stöd för färdigheter och kunskaper inom språk. Det är också viktigt att lyssna på barnen och bemöter deras initiativ, det utvecklar deras förmåga att kommunicera. Genom att prata med barnen ökas deras ordförråd. Språkbruket ska vara beskrivande och exakt. För att hjälpa barnet förstå språk bättre kan tecken, bilder och föremål användas. (Utbildningsstyrelsen, 2022, ss. 44-45)

Sånglekar och ramsor, läsa böcker och "lekskriva" kan användas för att utveckla barnens ordförråd och språk minne. Personalen har som uppgift att väcka och öka intresset hos barnen för språk. Barnen ska uppmuntras att "lekläsa" och "lekskriva". Det betyder att de låtsas läsa eller låtsas skriva. (Utbildningsstyrelsen, 2022, s. 45)

I kapitel 4.6 tas det upp preciseringar när det gäller språk och kultur. Här står det bland annat att om det finns barn i småbarnspedagogiken som pratar både finska och svenska så ska de stödas i båda språken och uppmuntras att använda båda språken. (Utbildningsstyrelsen, 2022, s. 53)

Småbarnspedagogik som utförs på två olika språk ska baseras på beslut av kommunen eller privat aktör. Syftet med två språkig småbarnspedagogik är att ta vara på barnens sensitiva tid för tidig språkinläring. Barnen ska få använda språken på ett lekfullt och aktivt sätt. På detta sätt läggs grunden för ett livslångt språklärande. Målet med två språkig småbarnspedagogik är att väcka barnens nyfikenhet på språk och ge en positiv inställning till två olika språk. (Utbildningsstyrelsen, 2022, ss. 54-55)

3.3 Plan för småbarnspedagogik, Vörå kommun

I Vörå kommuns plan för småbarnspedagogik hittas språkens rika värld under lärområdena i kapitel 18. Här finns till stor del samma text som i grunderna för planen för småbarnspedagogiken.

I den lokala planen ska det finnas riktlinjer för planering, genomförande och metoder för uppföljning och utvärdering. Det ska också finnas med hur den pedagogiska

dokumentationen ska utföras, målen och innehållen för lärområdena, hur mångsidigt arbetssätt utförs, hur barnets lek stöds enligt principerna, hur barnens delaktighet och intresse beaktas vid planering och genomförande av pedagogiska verksamheten, hur verksamheten ordnas för de olika språk- och kulturgrupperna, hur tvåspråkig verksamhet ordnas om det finns. Hur barn med främmande språk som modersmål och flerspråkiga barn stöds för att lära sig finska eller svenska. Hur rutiner och samarbete sköts när det gäller familjens språk och stöd för modersmålet. (Utbildningsstyrelsen, 2022, ss. 56-57)

Vörå kommuns plan för småbarnspedagogik har som mål att ge en språkmiljö som är mångsidig, för att främja språkutvecklingen. Barnen ska tryggt kunna uttrycka sig på fler än ett sätt. Det ska finnas kunnig och inspirerande personal som använder tydligt och korrekt språk. (Vörå kommun, 2022, s. 41)

Modeller och metoder som används för tvåspråkig småbarnspedagogik är sång, lek, ramsor, rim, litteratur, IKT som stöd och olika evenemang. Det görs också upp en årlig verksamhetsplan. (Vörå kommun, 2022, s. 53)

4 Vörå kommuns beslut

Vörå kommun har tagit flera olika beslut som berör det tvåspråkiga daghemmet och att höra barnen i beslut som berör dem. Vörå kommun vill bli en barnvänlig kommun enligt UNICEFs modell som är ett redskap som hjälper kommunen fatta beslut som tryggar barnens välfärd.

4.1 Nämnden för utbildning och småbarnspedagogik

Under flera års tid har det funnits en tvåspråkig avdelning på daghemmet Tallkotten i Oravais. Avdelningen har varit till för finskspråkiga eller tvåspråkiga barn. I november 2017 beslöt nämnden för utbildning och småbarnspedagogik att tillfälligt erbjuda plats på den tvåspråkiga avdelningen till svenskspråkiga barn, på grund av platsbrist för svenskspråkiga barn. UTB §77, 29.11.2017.

Det visade sig att intresset var stort från svenskspråkiga familjer att få sina barn till den tvåspråkiga avdelningen för att deras barn skulle lära sig finska. Gruppen blev full och kriterierna behövde ändras men då blev gruppen för liten och ålderskillnaden mellan

barnen i gruppen blev stor då gruppen var för ett till femåringar, vilket inte var bra för barnen. UTB § 18, 2022.

Vid nämndens möte 2022 beslöts att införa finskspråkig personal på alla avdelningar på daghemmet Tallkotten i Oravais under ett års tid som försök från 1.8.2022. För att ta tillvara det finska språket och få ett tvåspråkigt daghem. Utvärdering av försöket görs under året bland föräldrar och personal. UTB § 18, 2022.

4.2 Vörå kommunstrategi

Vörå kommunstrategi 2023-2026 blev godkänt av fullmäktige 15.9.2022. I kapitel 3 som heter vi tar hand om nuet och framtiden så står det att Vörå kommun vill vara en barnvänlig kommun och använda specifika mätare för en barnkonsekvensbedömning av beslut som fattas. Barnen behöver höras i det arbetet. (Vörå kommun, Vörå kommunstrategi, 2022, s. 9)

Det står också att två- och flerspråkighet i tidig ålder prioriteras och att språkkunskaperna ska främjas i tidig ålder. (Vörå kommun, Vörå kommunstrategi, 2022, s. 9)

4.3 En barnvänlig kommun

Vörå kommun är från och med 2023 med i UNICEFs Barnvänlig kommunmodell. Modellen är ett redskap som hjälper kommunen att fatta beslut som tryggar barnens välfärd i vardagslivet när det gäller både kommunal förvaltning och tjänster i vardagen. (Vörå kommun, Vörå med i UNICEFs modell för Barnvänlig kommun, 2022)

UNICEFs modell hjälper till så att kommunen kan uppfylla sina lagstadgade skyldigheter och främja att barnens rättigheter förverkligas. Arbetet inleds 2023 med att identifiera hur och var verksamheten behöver utvecklas för att bättre kunna trygga barnens rättigheter. Det finns en koordinationsgrupp i kommunen för detta arbete. (Vörå kommun, Vörå med i UNICEFs modell för Barnvänlig kommun, 2022)

5 Barns språkutveckling

I det här kapitlet kommer jag att behandla barns språkutveckling, flerspråkighet och flera språk på daghemmet. Jag kommer att gå genom vad forskningen säger om barns

språkutveckling och hur personalen inom småbarnspedagogiken kan stöda barnens språkutveckling. När språkutvecklingen hos barnen börjar och vilka olika stadier det finns. Jag kommer att ta upp om flerspråkighet försenar barnets språkutveckling och om flera språk på daghemmet påverkar barnets språkutveckling på något sätt.

Vi människor kommunicerar med varandra med hjälp av språk. Spädbarnsskrik är som djurens kommunikation. Barnet skriker när det är hungrigt. På samma sätt skäller en hund åt en annan hund för att hålla den andra hunden borta från sitt revir. Men det mänskliga språket är inte bara signaler som förmedlas, som hos djuren. Tack vare våra språks kreativitet och produktivitet kan det användas i olika situationer och våra olika kulturer har kommit till tack vare våra språk. (Largo, 2007, s. 267)

Barnets språkutveckling börjar redan innan barnet är född. Genom mammans kropp hör barnet språkljud och språkmelodin, som barnet sen minns. Det nyfödda barnet känner igen mammans röst. Modersmålet är det språk barnet hört i moderlivet. Det kan vara flera språk om mamman pratar flera språk. Något annat som barnet känner av redan i moderlivet är språkets rytm och mammans rörelser i samband med språket. (Ladberg, 2003, ss. 56-57)

Enligt en undersökning av elva olika språk kan det konstateras att alla människor bildar och analyserar språkljuden likadant, oavsett vilket språk det gäller. De samma fonetiska lagarna följs i alla språk. Det visar att biologiska förutsättningen är samma för alla och därför bildar barn över hela världen samma sorts ljud i början, som spädbarn. (Largo, 2007, s. 272)

Under barnets första levnadsår utvecklas flera olika förmågor. Barnet observerar, söker och vänder sig mot ljudkällan. Barnet söker ansikten och röster, vilket är viktigt för språkets första intryck. Vid ungefär sex månaders ålder börjar barnet med joller liknande ljud. Vid ett års ålder eller lite senare säger barnet sina första ord. Barnet härmar och försöker kommunicera med omgivningen. (Nettelblatt & Salameh, 2022, s. 156)

Jollret är ett spädbarns första början till att prata. Barnet lär sig med tiden att få fram olika toner, sänka och höja volymen. I början kommer det långa vokaler, men ungefär vid sju till åtta månaders ålder kommer både konsonanter och vokaler, som mamama, dadada. Jollret kan bli långa ramsor och ibland låter det som en fråga, ibland låter det som utrop och ibland låter det argt. Vissa barn jollrar mer och andra mindre. (Lidbeck, Hofsten, & Coull, 2012, s. 306)

Spädbarn lyssnar och lär sig ord och kopplar ihop med vad de betyder, om det är händelser som sker ofta. Vid åtta till tolv månaders ålder förstår barnet ungefär 3-50 ord. Vid 18 månaders ålder förstår ett barn mer än 200 ord. (Ashby, 2019, ss. 19-20)

Ända från födseln vill barn söka kontakt med andra människor och visa sina känslor. Barn lär sig genom att kommunicera, ha samspel och dialog med andra människor. På det sättet lär sig barn att producera tal. (Manu & Cederberg, 2015, s. 3)

Ett spädbarn kommunicerar genom att skrika om något är fel. Barnet lär sig att någon kommer och hjälper om det skriker. Sen kan barnet börja använda kroppsspråk och ljud för att berätta något. Barnet pekar på vad hen vill ha. Barnet söker vår uppmärksamhet för att få samspel. Det är ett viktigt steg i språkutvecklingen. De första orden kommer oftast vid ett års ålder. Vid två års ålder kan barnet säga korta meningar och satser med flera ord. Ibland är orden otydliga, så bara familjen förstår vad barnet säger. (Ashby, 2019, ss. 20-22)

När barn börjar kommunicera med andra så gör de det genom joller, gråt, miner, skratt och andra olika ljud. (Manu & Cederberg, 2015, s. 4)

Vissa barn bildar tvåordsmeningar vid 18-24 månaders ålder, medan andra barn gör det först vid 30-36 månaders ålder. Språkutvecklingen går till på samma sätt och den följer samma regler för alla barn, oavsett vid vilken ålder de börjar säga meningar med två ord. (Largo, 2007, s. 272)

Små barn förstår mer än vad de kan säga. Barnen lyssnar och det är bra att läsa olika sagor och böcker för barnen så de får ett rikt ordförråd. Som med annat så är språkutvecklingen individuell, för vissa går den snabbare och för andra går den långsammare och vissa barn kan behöva stöd och hjälp. Vi vuxna är språkmodeller för barnen så det är viktigt att vi pratar mycket med barnen. Det är också viktigt att lyssna på barnen när de pratar. Visa intresse och ge respons på det som barnet säger. Svara och upprepa det som barnet säger. (Ashby, 2019, ss. 22-24)

Tack vare Piaget har det kunnat påvisas att tänkandet utvecklas före språket under de första åren. Till exempel begreppet att äta, först försöker barnet äta med händerna och sen med sked. Senare förstår barnet att det här kallas att äta, efter det försöker barnet börja säga ordet äta. (Largo, 2007, s. 274)

Kroppsspråk används för att kommunicera och för att stöda barns språkutveckling kan tecken som stöd användas. Prata som normalt men lägg till tecken med händerna för att

visa de viktigaste orden. Det hjälper ordinlärningen för barnen när de får se orden och inte bara höra dem. Vid tecken som stöd pratar man långsammare och tydligare, vilket underlättar för barnen. Tecknen hjälper barnen att uttrycka sig före de kan prata. (Ashby, 2019, ss. 25-28)

Före barn kan sätta ord på handlingar så kan de genomföra dessa handlingar. Språket är en viktig del i mänskliga kommunikationen. (Skans, 2011, s. 20)

Om ett barn har någon slags språkstörning så ska stöd och hjälp ges så fort som möjligt. Barnet ska få mera språkstimulans. (Ashby, 2019, s. 15)

Under barnets tredje levnadsår utvecklas språket intensivt. Om en tvååring har ett ordförråd med ca 300 ord så har en treåring ett ordförråd på ca 1000 ord. Vid tre års ålder pratar barnet i meningar med fem till sex ord. När barnet är tre till fyra år börjar det använda småord och prepositioner som "faktiskt" eller "liksom". (Lidbeck, Hofsten, & Coull, 2012, ss. 308-309)

När barnet är 18-36 månader börjar ordförrådet öka och uttalet blir bättre så omgivningen förstår bättre vad barnet säger. I samspel med vuxna och andra barn utvecklas språket och kommunikationen. Leken spelar en stor roll i barnets språkutveckling, där övar barnet sig i att prata med andra, bli förstådd och förstå andra barn. (Nettelbladt & Salameh, 2022, s. 158)

Barnets språkutveckling från treårs ålder till sexårs ålder består av alltmer avancerade och komplexa grammatiska meningar. Barnet frågar mycket och kan berätta om olika händelser, beskriva föremål och aktiviteter. Barnet börjar förstå och förklara tid och plats. I tre till sex års ålder börjar barnet prata på nästan samma sätt som vuxna så även främmande personer förstår vad barnet säger. Det går att diskutera längre samtal med barnet och barnet kan berätta större händelseförlopp. I leken lär sig barnet att förstå andras perspektiv, förstå sammanhang och konsekvenser och kan utveckla empati. (Nettelbladt & Salameh, 2022, ss. 116-117, 159)

Ett av de viktiga uppdragen som småbarnspedagogiken har är att stöda språkutvecklingen hos barn. Barnens nyfikenhet och intresse för språk ska stärkas, kulturer och texter. Barnen ges mera möjligheter att kunna påverka och vara delaktiga när deras språkliga färdigheter har utvecklats. För att barnen ska kunna kommunicera med andra, skaffa information och uttrycka sig behöver de språket som ett verktyg. Barnets språkutveckling stöds av

samarbete med vårdnadshavarna och av en språkmiljö som är mångsidig. Uppmuntra barnen att använda språket och uppmuntra deras språkliga förmåga. Inom småbarnspedagogiken har språkutvecklingen delats in i flera olika delområden. Dessa delområden är: Förmåga att kommunicera, förstå språk, producera tal, använda språk, språkligt minne och ordförråd och till sist språklig medvetenhet. Alla dessa ingår i barnens utveckling av språkliga identiteter. (Utbildningsstyrelsen, 2022, s. 44)

Yngre barn har lättare att lära sig nya språk. Enligt en undersökning på en förskola med invandrabarn där ingen av de vuxna talade barnets språk konstaterades att åldern har betydelse för språkinläringen. Men barnen får inte tvingas att använda det främmande språket utan det ska vara på ett naturligt och lekfullt sätt. Det är viktigt att personalen berömmar framsteg och uppmuntrar barnen att börja använda det andra språket. (Jörneryd, 2009, s. 12)

När förmågan att kommunicera utvecklas är det viktigt att barnet får öva sig på att kommunicera med andra barn och med vuxna. Barnen behöver känna att de hörs och syns och blir bemötta. Deras non verbala språk behöver också tas i beaktande. För att barnens förmåga att förstå språk ska utvecklas behöver de ha språkliga modeller som regelbundet pratar med barnen och utvecklar deras ordförråd. Tecken, bilder och föremål kan användas som stöd för att barnen ska förstå språket. (Utbildningsstyrelsen, 2022, ss. 44-45)

TAKK är en metod som används när talande språk inte är tillräckligt eller som ett komplement till talande språk. TAKK betyder Tecken, Alternativ, Kompletterande, Kommunikation. Det kan underlätta för barn som inte kan använda talande språk av olika anledningar. Man kan också använda sig av kroppsspråk. (Jörneryd, 2009, s. 14)

För att barnen ska lära sig att producera tal behöver de få öva på att prata med andra barn och med vuxna. Barnen ska uppmuntras att prata i olika situationer. De ska lära sig att förklara, berätta och diskutera. Med goda vanor och humor förstärks förmågan att kunna använda språket. De behöver också få bekanta sig med olika texter och lära sig att skilja på skrivet och talat språk. Personalen inom småbarnspedagogiken ska stöda barnens språkliga minne och ordförråd. För detta kan användas sånger och ramsor. Läs böcker och fundera över olika ords betydelser. (Utbildningsstyrelsen, 2022, s. 45)

Det finns många olika arbetsätt och material som kan användas som verktyg när man arbetar på ett språkstimulerande sätt. Barnet kanske vågar uttrycka sig och minns språket

bättre tack vare musik och rörelser. Sagoläsning för barnen främjar språkutvecklingen på flera sätt. Ordförrådet ökas och barnen lär sig uppbyggnaden av en berättelse. De lär sig att en berättelse har början, en mitt och ett slut. (Jörneryd, 2009, s. 13)

För att öka barnens språkliga medvetenhet kan barnen "lekläsa" och "lekskriva". Barnens intresse ska väckas för talat och skrivet språk och sen också för att skriva och läsa. (Utbildningsstyrelsen, 2022, s. 45)

Oavsett hur sena eller avvikande barn är i sin språkutveckling så kan de alltid utvecklas. Även om det kan gå långsamt så kan det gå framåt. Då är det viktigt att se de små stegen av utveckling och stötta barnet på ett konstruktivt och bra sätt. När ett barn med språkliga svårigheter ska stöttas behöver man först förstå hurdana svårigheter det handlar om. Är det i vissa situationer? Fokusera på när det fungerar bättre, är det i vissa situationer eller med vissa personer? Var och när kan barnets intresse och tillit fångas? (Nettelbladt & Salameh, 2022, ss. 21, 155)

5.1 Flerspråkighet

Det finns fler människor i världen som är flerspråkiga än det finns människor som är enspråkiga. Barn kan lära sig flera språk samtidigt bara de får stimulans i samtliga språk. Det går att vara successivt flerspråkig och lära sig det andra språket efteråt. Vid simultant tvåspråkighet så lärs båda språken samtidigt. Då behöver de båda språken få höras lika mycket. Om barnet hör och använder ett av språken mer i vardagen så blir det språket starkare. Barnet kan också ha olika stort ordförråd i de båda språken, beroende på hur många ord barnet kommer i kontakt med i de båda språken. Flerspråkighet betyder inte att barnet blir sen i sin språkutveckling. Om de båda språkens ordförråd läggs ihop så är det ungefär lika stort som för ett enspråkigt barn. (Ashby, 2019, ss. 119-121)

Flerspråkighet betyder inte att det är två skilda enheter, det är inte dubbel enspråkighet. De olika språken samverkar och stöttar varandra. Även om grammatiken är olika i de olika språken så är grunderna gemensamma. Enligt forskning så lär sig flerspråkiga barn nya ord snabbare om de får höra orden på båda språken samtidigt, än om de bara lär sig nya ord på det andra språket. (Nettelbladt & Salameh, 2022, s. 25)

Enligt Lev Vygotsky (1896-1934) främjas utvecklingen av det andra språket av det första språket. När ett barn lär sig ett andra språk används ord och meningar som barnet har lärt sig på sitt första språk, modersmålet. (Jörneryd, 2009, ss. 9-10)

Högläsning och böcker är viktiga när barnet lär sig språklig socialisation och kultur. Barnet lär sig mycket av språket genom böcker. Men i vissa kulturer är inte böcker så vanliga, där har de sånger och muntliga berättelser i stället. Utvecklingen av modersmålet är lika viktig som utvecklingen av det andra språket. Ett barn inom småbarnspedagogiken håller på att utveckla modersmålet och behöver få stimulans i detta. (Nettelbladt & Salameh, 2022, ss. 25, 200)

Om ett barn hör det andra språket endast i småbarnspedagogiken, så kanske inte det andra språket blir lika starkt som barnets modersmål. Till exempel om barnet är borta mycket från småbarnspedagogiken eller får för lite språkstimulans i småbarnspedagogiken. Om ett barn lär sig ett andra språk senare så kan det ta ett par år tills barnet har lärt sig tillräckligt många ord och språkförmåga för att kunna förstå och prata i vardagen. Men detta förutsätter att barnet får vara i en miljö där det hör och pratar det andra språket mycket. Men det kan ta fem till tio år att komma i kapp jämnåriga med ordförråd och "skolspråket". (Ashby, 2019, ss. 121-122)

Ifall ett barn har svårt med inläringen av ett andra språk, behöver inte problemet vara att det är för mycket av det första språket, utan att det är dåliga förutsättningar för det andra språket. Det kan vara för få stunder då barnet pratar det andra språket, det andra språket är kanske inte så känslomässigt viktigt för barnet. Det kan finnas blockeringar för barnet som otrygghet, sorg eller konflikter. Det kan också vara att barnet har fått negativa reaktioner eller fått höra att det inte får prata det andra språket, eller att man inte ska vara tvåspråkig eller flerspråkig. Det som också kan försvåra en språkinläring av ett andra språk är om utvecklingen av modersmålet har hindrats av någon orsak, då är det svårt att börja lära sig andra språk. Så om någon har svårigheter med inläring av flera språk är inte problemet att det finns för många språk i barnets närvaro, det är bristen på språk som kan vara problemet. (Ladberg, 2003, s. 32)

Utgå inte från att barnet har språkliga problem på grund av att barnet har hört språket för lite. Ta reda på om barnet har samma problem med sitt modersmål. Om ett barn är flerspråkigt behöver det inte betyda att barnet kan de olika språken lika bra. Barnets ordförråd är olika i de olika språken. Barnet använder kanske olika språk i olika situationer

och då är inte ordförrådet det samma i de olika språken. Ett språk kan vara starkare än det andra. Jämför inte barnets språkutveckling i de olika språken utan se alla språk som en sammansatt förmåga. (Nettelbladt & Salameh, 2022, ss. 204, 328)

Yngre barn har lättare för att lära sig ett andra språk, men ett äldre barn kan bearbeta det nya språket på ett mer intellektuellt sätt, därför kan äldre barn lära sig ett andra språk snabbare. Men eftersom det kan ta fem år att lära sig ett nytt språk så har de yngre barnen mera tid på sig att lära sig det nya språket, därför kan de nå en högre nivå och ett bättre uttal. (Manu & Cederberg, 2015, s. 7)

Hos en- och flerspråkiga barn påverkas språkutvecklingen av olika yttre faktorer, som till exempel föräldrarnas utbildning, hemmets stimulans av språk, hurudan språklig omgivning barnet bor i, personalens språkkunskaper inom småbarnspedagogiken och hur många språkliga förebilder barnet har. (Nettelbladt & Salameh, 2022, s. 205)

5.2 Flera språk på daghemmet

Det kräver ett medvetet arbete för att barnen ska få ett bra språkstöd på daghemmet. I barngruppen ska det finnas bra språksituationer där barnen får höra språket och det behöver vara lugn och ro så barnen kan fokusera och koncentrera sig. Personalen kan också stöda familjerna i utvecklingen av sina språk. Ledningen behöver tänka genom placeringen av barnen, indelningen i olika grupper och stöda personalen genom att erbjuda utbildningar inom språk, kulturer, arbetssätt som är språkbefrämjande och handledning. (Ladberg, 2003, s. 145)

De brukar säga att en person ska bara prata ett språk, för att det ska vara lättare för barnet att skilja på språken. Men i det vardagliga livet är det vanligt för en flerspråkig person att växla mellan språken hela tiden. Det är naturligt. Därför har det kritiserats att en person bara ska prata ett språk med barnet. Då visar inte de vuxna för barnet hur det kan växla mellan språken. Men om den vuxna inte kan det andra språket så bra är det bäst att hen pratar endast det språk den vuxna är bäst på. (Nettelbladt & Salameh, 2022, s. 207)

Didaktiska frågor är bra att diskutera för att få en optimal undervisning för barnen. De viktigaste didaktiska frågorna är varför barnen ska lära sig, vad barnen ska lära sig, hur vi ska lära barnen och vem som ska lära barnen. (Skans, 2011, s. 22)

Personalens uppgift är att stödja barnets språkutveckling både i modersmålet och det andra språket. Alla kulturer har olika föreställningar på hur barnen lär sig språk och det syns i sociala sammanhang. Personalen behöver veta och förstå att det finns olika syn på hur barnen lär sig språk. De måste inte veta allt om alla kulturers sätt att lära barnen språk och deras språkliga socialisation, men samarbeta med familjen, fråga och diskutera. Det kan finnas skillnader och olika uppfattningar inom samma land, i olika sociala grupper. (Nettelbladt & Salameh, 2022, ss. 190-191)

Det är viktigt att det är en positiv atmosfär till flera språk på daghemmet, så barnen vågar prata flera olika språk. Hur de vuxna bemöter varandra på daghemmet blir en förebild för barnen. Barnen gör som de vuxna gör. Barnen märker och känner av om inte andra språk uppmuntras. De vuxna visar barnen vilka möjligheter det finns. Med hjälp av lekmaterial, aktiviteter och språkligt material får barnen inspiration och språk som de använder i lek och samtal med varandra. (Ladberg, 2003, s. 146)

Trygghet är den första förutsättningen för att barn ska lära sig språk. När barnet känner sig tryggt kan det ta till sig kunskap och lära sig förstå och uttrycka sig. Om barnet känner sig rädd och otrygg blockeras inläringen. Men för att sen kunna lära sig fler än ett språk behövs mer än trygghet. Det behövs stöd och utveckling för det andra språket. Att leka med sånger, ramsor och rörelselekar är en bra början för språkinläringen och att göra det flera gånger under dagen under korta stunder när barnen till exempel väntar på maten, väntar på mamma eller pappa eller inte har något annat att göra. (Ladberg, 2003, ss. 152-153)

Ramsor och sånger har länge använts inom småbarnspedagogiken som ett pedagogiskt verktyg. Det ger social gemenskap, glädje och kan även ge språklig övning. Om det finns barn eller vuxna i gruppen som kan andra språk kan man ta med sånger och ramsor på andra språk så alla barnen lär sig och tillsammans diskuteras vad orden betyder. Då blir alla delaktiga. Det ska inte vara för många sånger och ramsor samtidigt, utan några som gruppen sjunger tills alla känner igen och lär sig dem. Rörelser eller tecken kan hjälpa till. Det kan också vara bilder och föremål som underlättar för barnen att lära sig och komma ihåg sången eller ramsan. Med hjälp av sånger och ramsor lär barnen sig motorik, olika tempo, styrka, tonhöjd och rytm. Vilket barnen även har nytta av vid språkutvecklingen. (Nettelbladt & Salameh, 2022, ss. 261-263)

Barnen lär sig grammatiken samtidigt om det arbetas med hela meningar i stället för enstaka ord. Orden kan de lära sig sen, eftersom det är lättare att lära sig ord. Om det

används ett språk i många olika sammanhang lär sig barnen ett rikt språk. Upprepning är viktigt för språkinläringen och det sägs att barn ska höra ett ord sextio gånger för att barnet ska lära sig ordet. (Ladberg, 2003, s. 153)

För barn som är äldre än tre år kan rollekar ge språkträning. Barnen pratar med varandra när de leker rollekar. Barnen behöver få tid och material för dessa rollekar och få vara i lagom stora grupper. De behöver få utrymme som ger inspiration till lek. För att stödja barnets utveckling av flera språk så kan daghemspersonalen och föräldrarna kartlägga var och med vem barnet använder de olika språken, i vilka olika sammanhang. Då märks det hur många olika språk barnet är i kontakt med, vilket språk barnet använder mest och vilket språk barnet kommer minst i kontakt med. Det ger en bättre överblick över barnets språk och var det behövs mera stöd. (Ladberg, 2003, ss. 155, 173)

Relationerna mellan daghemmet och föräldrarna är viktig. Föräldrarna behöver sköta kontakten mellan familjen och daghemmet för yngre barn. Med hjälp av relationerna mellan hemmet och daghemmet så kan man skapa det bästa möjliga för barnets uppväxt. (Skans, 2011, s. 26)

För att förbereda barnen för skolan och ge dem möjligheter till skolframgång frågas kontrollfrågor efter läsning av en bok. Fråga vad barnen tror hände sen, så får barnen fantisera egna versioner. Fråga också vad barnen har för egna åsikter om boken som blivit läst. På det här sättet övas med barnen så de senare i skolan kan diskutera texter och förstå texter bättre. (Nettelblatt & Salameh, 2022, ss. 200-201)

Det är viktigt att låta barnets språkutveckling få ta sin tid och inte stressa fram något. Utvecklingen måste få gå i sin egen takt, förvänta inte att barnet ska göra något som är flera steg framåt i utvecklingen. Blanda inte in för mycket i undervisningen samtidigt. Jobba med lite i gången tills barnen lärt sig, då kan man gå vidare till nästa sak. Fråga barnet för att kontrollera att barnet har förstått. (Nettelblatt & Salameh, 2022, s. 299)

När man blandar flera olika språk i kommunikationen på daghemmet minskar det risken för gruppindelningar i vi och de enligt språkkunskaper hos barnen. Det motiverar för flerspråkigt daghem eftersom det ökar gruppens gemenskap. Barn väljer språk som omgivningen uppmuntrar och värderar. (Skans, 2011, s. 124)

Exempel på appar som kan stöda språkinläringen är Polyglutt där det finns böcker på många olika språk och "ritprata" där man kan laga seriesamtal och sociala berättelser som

kan användas som stöd och hjälpmedel. Ritprata används som stöd när man ska berätta något för barnet, man ritar flera rutor med händelser, vad som kommer att ske. (Nettelbladt & Salameh, 2022, s. 336)

6 Tidigare forskning

I det här kapitlet kommer jag att skriva om tidigare forskning om tvåspråkig pedagogik vid daghem. Det blir både teori och förverkligande av teorierna. De har gjort ett försök med tvåspråkig småbarnspedagogik vid ett daghem och daghemschefen och barnträdgårdsläraren berättar hur de planerade och hur de gjorde i praktiken samt hur de tyckte att det gick. Sen kommer även föräldrarnas och forskarnas åsikter.

6.1 Teori om tvåspråkig pedagogik vid daghem och förskola

Lärande av ett andra språk inom småbarnspedagogiken kan vara antingen naturligt eller styrt. Om det är naturligt så betyder det att barnet lär sig det andra språket utan speciella undervisningstillfällen. Språkinläringen sker genom de dagliga rutinerna och den normala verksamheten inom småbarnspedagogiken. Om det är styrt lärande så har man speciella situationer där man övar det andra språket. Det kan vara med hjälp av sånger, sagor eller med hjälp av lek. Man kan också använda sig av språkpåsar, där man har en påse med olika föremål som man använder när man berättar en saga. (Skans, 2011, ss. 33-34)

Palviainen, Palojärvi och Mård-Miettinen har gjort en forskning och undersökt tvåspråkig pedagogik vid daghem och förskola. Det var finskspråkiga barn på avdelningen som de undersökte. Barnen var i åldrarna ett till sex år. Avdelningen hade en tvåspråkig barnträdgårdslärare som utvecklade ett tvåspråkigt arbetssätt på finska och svenska. Forskarna var med redan under planeringsstadiet och samlade in material under sammanlagt två års tid. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 5-6)

Som en överblick över den finländska småbarnspedagogiken och dess språk kan sägas att det finns daghem som är antingen finskspråkiga eller svenskspråkiga, eftersom Finland är officiellt tvåspråkigt. Det finns daghem där finskspråkiga och svenskspråkiga avdelningar är i samma byggnad. Sen finns det också möjlighet till småbarnspedagogik på två språk i en omfattande eller mindre omfattande form, beroende på om det är mindre eller mer än

25% på ett annat språk. Språkbud är en form av mer omfattande verksamhet på två språk. Språkbud erbjuds på svenska åt finskspråkiga barn och språkbud på finska åt svenskspråkiga barn. Språkbud innebär att all verksamhet sker på det andra språket, språkbudsspråket i daghemmet och förskolan. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 11)

Språkbud har funnits i Finland sen 1987, då man tog modellen från Kanada. Men först år 2000 skrevs språkbud in i finska läroplanen, före det fanns det endast med i lokala planerna för de kommuner som använde sig av språkbuds modellen. (Manu & Cederberg, 2015, s. 10)

Språkdusch är mindre omfattande undervisning på två språk. Då får barnen öva på det främmande språket vid aktiviteter och sångstunder i vardagen. På det sättet blir barnen bekanta med språket. Det kan vara läraren i gruppen som ger språkduschen, men det kan också vara en utomstående person. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 12)

Den tvåspråkiga verksamheten som forskningen gällde utfördes på en finskspråkig avdelning på ett daghem där det fanns både finsk- och svenskspråkiga avdelningar. Det var en mindre omfattande småbarnspedagogik på två språk, mindre än 25% på det andra språket, svenska. CLIL är en liknande verksamhet, där samma pedagog använder flera språk med barnen. Men det är ändå en ny form eftersom det gäller finska och svenska. CLIL gäller oftast andra språk som engelska eller tyska. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 12-13)

Enligt internationell forskningslitteratur delas den tvåspråkiga undervisningen ofta in i tre olika typer: flexibelt konvergent, flexibelt mångfaldigt och strikt särskiljande. Den flexibelt konvergenta modellen används till exempel för invandrare. Den går ut på slumpmässig kodväxling mellan de båda språken utan planering. Ett av språken är majoritetsspråk och det andra är underordnat. Tvåspråkig undervisning används tillfälligt som ett verktyg för en övergång för att uppnå fulla kunskaper i majoritetsspråket. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 13-14)

Den flexibelt mångfaldiga modellen betyder att tvåspråkigheten är både ett verktyg men det är också målet. Målet är att båda språken ska användas flexibelt när barnen kommunicerar. Finlands CLIL undervisning är ett sådant exempel. De skiljer inte åt de båda språken utan använder de båda språken parallellt som inlärningsspråk och kommunikationsspråk. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 14)

Den strikta särskiljande modellen går ut på att olika personer pratar olika språk. De skiljs också åt med tid, plats och ämne. På förmiddagen pratas det ena språket och på eftermiddagen det andra språket. Det finns skilda rum för de olika språken och de har olika ämnen på olika språk. Den här modellen används i språkbud. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 14)

I den här forskningen användes modellen flexibelt mångfaldig, eftersom tvåspråkigheten användes som kommunikationsverktyg och barnträdgårdsläraren bytte språk medvetet och ändamålsenligt. Svåra instruktioner gavs på finska, barnens modersmål. Barnträdgårdsläraren översatte inte utan använde två språk växelvis. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 15)

För att stöda språkinläringen används flera olika metoder. När barnen har lärt sig vissa saker går man vidare med utvecklingen. Kodväxling används också som stöd för att barnen lättare ska lära sig förstå det nya språket. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 16)

TAKK som betyder Tecken, Alternativ, Kompletterande Kommunikation kan användas när barnen av olika anledningar inte kan prata språket. Då lär sig barnen både tecken och ord för olika föremål. När ett barn visar ett tecken för ett föremål är det viktigt att den vuxna säger ordet för föremålet, så lär sig barnet även ordet. (Jörneryd, 2009, s. 32)

6.2 Förverkligande av tvåspråkig pedagogik vid daghem och förskola

I det här kapitlet tas det upp hur själva förverkligandet gick till med den tvåspråkiga pedagogiken vid daghemmet. Daghemschefen berättar om sin del av förverkligandet och barnträdgårdsläraren berättar om sin del av förverkligandet av den tvåspråkiga pedagogiken.

6.2.1 Daghemschefens del av förverkligandet

Daghemschefen som har varit med och utvecklat den tvåspråkiga småbarnspedagogiken i den här forskningen berättar om planeringen och förverkligandet. Hon berättar också vad man kan tänka på om man vill börja med tvåspråkig småbarnspedagogik. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 19)

Det började med att det fanns för få lediga platser på finska avdelningen och många lediga platser på svenska avdelningen. Då flyttades de finskspråkiga barnen över till den svenskspråkiga avdelningen och så blev det en tvåspråkig avdelning. De anställde en barnträdgårdslärare som hade språkbadsutbildning. De besökte andra tvåspråkiga daghem för att se hur de gjorde i praktiken. Besöken gav idéer och perspektiv på hur verksamheten kunde se ut. Den tvåspråkiga avdelningens rutiner och målsättningar planerades tillsammans med forskare och språkbads experter. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 20)

De beslöt sig för att avdelningen skulle ha språkdusch verksamhet. Det var den bästa beskrivningen som passade in på hur de ville förstärka svenska språket på avdelningen. De skickade ut information till föräldrarna för att locka dem att anmäla sina barn till avdelningen. De beskrev verksamheten som att de kommer att ha svenskspråkiga tillfällen med de finskspråkiga barnen. Under dessa tillfällen kommer barnen att lära sig svenska genom sånger, lek, ord, hälsningsfraser och meningar. De fick anmälningar till gruppen, så det blev en hel avdelning som deltog i språkdusch på svenska för finskspråkiga barn. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 20-21)

De stötte på en del utmaningar i början, som inställningen till tvåspråkiga småbarnspedagogiken, olika uppfattningar om hur två språk används i verksamheten och olika uppfattningar om språkinläringen. Barnträdgårdsläraren tog ansvar för den pedagogiska delen och dess utmaningar. Hon diskuterade med daghemschefen och tillsammans kom de på lösningar. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 21-22)

De inledde den tvåspråkiga verksamheten i augusti och såg resultat redan i september då ett finskspråkigt barn svarade på svenska åt den tvåspråkiga pedagogen. Pedagogen sa åt barnet att komma och äta och barnet svarade "inte komma!". (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 22)

De fick positiv respons av föräldrarna. De sa att barnen använde svenska ord och meningar hemma, de rabblade upp svenska ramsor och sjöng svenska sånger. De hade också lärt sina syskon lite svenska då syskonen frågade efter det. Föräldrarna fick också börja repetera sin skolsvenska. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 22)

I en annan undersökning fick man se att när barngruppen pratar flera olika språk är det bra att öva det andra språket för barnen vid samling och när man läser saga. Man kan fråga

barnen olika frågor och de får svara på vilket språk de vill. Till exempel när man har samling kan man fråga ”var är du idag, är du hemma eller är du på daghemmet?”. Om barnet har förstått vad man har sagt så svarar barnet på frågan. Barnet kan också visa tecken om man har lärt barnen det. (Skans, 2011, s. 72)

Personalen kände glädje av att den tvåspråkiga verksamheten utvecklades och fungerade. Både personalen och föräldrarna började hälsa på varandra på svenska. De som varit skeptiska i början blev mer förstående, varför och vad de hade för mål med detta. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 22-23)

Enligt en undersökning med intervjuer av personal som jobbar med språkbud inom småbarnspedagogiken ska man inte ha för höga förväntningar på resultatet av språkbud. De första månaderna lär sig barnen rutinerna och språket som används vid dessa. Under första året kan målet vara att barnen ska förstå det andra språket, som de vuxna pratar. Under andra året kanske barnen själva börjar prata det andra språket och först efter tre år med språkbud kan barnen förstå och prata i det andra språket. (Manu & Cederberg, 2015, s. 13)

Redan under den första hösten märkte pedagogen att verksamheten var inte bara språkdusch, utan de kunde nog kalla det för tvåspråkig verksamhet. Tillsammans med forskarna bestämde de sig för att kalla det tvåspråkig pedagogik. Det tredje året började en tvåspråkig barnskötare också arbeta i gruppen, vilket betydde att två i personalen pratade både finska och svenska, utöver två andra som pratade mest finska. Det ledde till ännu mera svenska i gruppen. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 23)

Daghemschefen konstaterar att det viktigaste för att få en tvåspråkig verksamhet att fungera är att de vuxna inser betydelsen och uppskattar olika språk och att de vill lära barnen att det är berikande att lära sig flera språk. Sen är det också viktigt att hitta en person som kan arbeta med barnen emotionellt, språkligt och pedagogiskt. Det som också behövs är ett fungerande arbetsteam med personal som vill prova något nytt, lära sig de senaste metoderna och pedagogiken och vilja att utveckla sig själv och sin kompetens. Det som ännu behövs är en chef som också inser betydelsen och uppskattar att barnen lär sig flera språk på daghemmet. En chef som samarbetar, stöder, ber om hjälp vid behov och motiverar och förklarar ekonomin, utrymmen och tiden som behövs för att ge arbetsro åt personalen. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 24)

6.2.2 Barntädgårdslärares del av förverkligandet

Barntädgårdsläraren berättar hur de utförde den tvåspråkiga verksamheten, de har gjort intervjuer och videoinspelningar med barntädgårdsläraren. Videoinspelningarna är från daghemssituationer och -aktiviteter. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 26)

Barnen i gruppen var i åldrarna ett till sex år. De hade alla modersmål finska. Personalen som arbetade i gruppen var två finskspråkiga barntädgårdslärare och en läroavtalsstuderande. De anställde den tvåspråkiga barntädgårdsläraren utöver dessa, för att barnen skulle få svenska språkdusch. Språkdusch på daghem betyder att det finns stunder då barnen lär sig ett annat språk genom lek och sång. Men i den här gruppen pratade den tvåspråkiga barntädgårdsläraren svenska hela tiden. Hon gav instruktioner på svenska och pratade svenska i olika situationer med barnen. Hon testade olika arbetsätt och metoder för att se vad som fungerade. Hon diskuterade med kollegorna, chefen och forskarna och med hjälp av det utformades verksamheten och arbetsätten. Hon hade tidigare arbetat på svenskspråkiga daghem och finskspråkiga daghem där de hade ansett att en person ska bara prata ett språk. Men nu pratade hon både svenska och finska flexibelt med barnen. Det var ett nytt arbetsätt och krävde ett nytt tankesätt. Byte mellan finska och svenska gjorde hon enligt vilket användningsändamål det gällde. Det var oberoende av tid, person eller plats. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 26-27)

Ett exempel är när barntädgårdsläraren säger åt barnen: "Tässä mä tarviin kans apua. Laskes hiljaa mielessäsi ensin. Hur många äpplen finns här?". Det visar att hon bytte språk flexibelt men översatte inte. Målet var att barnen skulle bli bekanta med språket och lära sig en del av språket. Målet var också att ge barnen en positiv inställning till det svenska språket, att de skulle lära sig, använda och förstå ett annat språk. Det väckte barnens intresse för det andra språket när de fick höra det i vardagen. För att stöda inläringen använde sig barntädgårdsläraren av ett enkelt språk och kroppsspråk. Barnen fick känna att de lyckades, när de förstod vad hon sa. För att barnen skulle känna sig trygga användes också barnens modersmål i verksamheten. Så att barnen kunde förstå de vuxna och känna att de vuxna förstod dem. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 28)

Bildschema är bra att använda när barn ska lära sig ett andra språk. Med hjälp av bilder kan barnen förstå andra och de kan bli förstådda. Barnen kan med hjälp av bildschema förstå vad som kommer att hända under dagen på daghemmet och det ger barnen trygghet. Man

kan ha bilder på olika aktiviteter och så kan barnen visa på bilderna vilken aktivitet de vill göra. De vuxna pratar samtidigt som man använder sig av bilderna och på det sättet främjar det barnens språkutveckling. (Jörneryd, 2009, s. 33)

Det var viktigt att barnen fick vara delaktiga och egentligen var det barnen som styrde verksamheten. De anpassade sig efter barnens initiativ och intressen. Föräldrarna var också informerade om vilka ord, sånger och texter barnen lärde sig. De fick information på föräldramöten men även som meddelanden och dagliga diskussioner. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 29-30)

Språkpåsar kan användas när man berättar en saga, så har man olika figurer i en påse som man använder när man berättar en saga. Man behöver använda samma material en längre tid eftersom ett barn behöver höra ett ord 60 gånger för att lära sig det ordet och komma ihåg det. (Jörneryd, 2009, s. 33)

Barntädgårdsläraren hade flera språkliga principer som hon följde. Dessa var följande:

- språkens likvärdighet, att båda språken var lika mycket värda och barnen fick svara på båda språken.
- De använde båda språken i vardagens situationer och aktiviteter regelbundet.
- Språken användes både som verktyg och mål
- Barnen fick bekanta sig med det nya språket genom sånger, lekar och aktiviteter
- De översatte inte utan sa en del på svenska och en del på finska.
- Använda språket på ett sådant sätt så barnen förstår vad den vuxna säger.

(Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 30-33)

Barnens modersmål finska användes när de skulle ge långa och svåra instruktioner, varningar, för att få uppmärksamhet och i emotionella stunder. Vid konflikter eller när barnet skulle tröstas. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 35)

Barntädgårdsläraren valde att svara på svenska åt barnen enligt deras språkkunskaper i svenska. Ibland svarade hon på finska och ibland på svenska. Hon pratade svenska på ett sådant sätt så att barnet skulle få en lämplig utmaning. Hon använde båda språken vid positiv feedback. Men även vid instruktioner, uppmaningar och befallningar. Det pedagogiska innehållet framfördes också på båda språken. När de ville få barnen delaktiga användes också båda språken. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 36)

I en mångkulturell förskola i Sverige där barnens modersmål var arabiska och pedagogerna i förskolan pratade svenska så konstaterade man att samlingen var inte ett bra ställe för barnen att öva sig på att prata svenska. Många av barnen var blyga och ville inte göra bort sig eller så var de osäkra på det svenska språket. Då var det bättre att dela in gruppen i mindre grupper där barnen fick berätta vad de ville eller återberätta en saga. (Jörneryd, 2009, s. 31)

Vid påklädningsituationer användes båda språken, samt bildstöd. Barnträdgårdsläraren kunde säga först "laita lenkkarit" och i nästa mening kunde hon säga "Här e dina solglasögon". Vid frukosten var det samma sak. Barnträdgårdsläraren pratade finska och svenska om vartannat. Vid samlingen användes också båda språken. De kunde sjunga en sång på finska och sedan en annan sång på svenska. Vissa sånger sjöng de på båda språken, till exempel huvud, axlar, knä och tå. Först på finska och sedan på svenska, eller tvärtom. Gymnastikstunderna kunde gå till så att de lekte en lek på svenska och en lek på finska. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 37-39)

I en förskola i Sverige där pedagogerna är svenskspråkiga och barnen har arabiska som modersmål anser pedagogerna att det är viktigt att prata med barnen och att ha ett tydligt uttal. De använder sig mycket av musik för att lära barnen svenska. De kan ha sångpåse, sångkort eller rim och ramsor. De har också drama, sång och teater för barnen tycker om det. Även sagor används för språkinläringen. (Jörneryd, 2009, s. 30)

Tvåspråkigheten syntes också i den fysiska miljön på avdelningen. De hade lappar på väggarna där det stod vad olika möbler och saker hette på både svenska och finska. De hade också framme lappar med olika fraser på svenska, till exempel "tvätta händerna". Lekhörnornas namn fanns på antingen svenska eller finska. Det fanns både finsk och svenskspråkiga böcker framme som barnen fick bläddra i. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 40)

På en mångkulturell förskola i Sverige har man intervjuat pedagogerna om deras arbetssätt och där är det viktigt att man möter barnen på deras egen språkliga nivå. Barnen har modersmål arabiska men förskolan är på svenska. Pedagogerna gör språktest för att veta på vilken nivå barnen är i sin svenska språkutveckling. Man använder språklådor som innehåller olika föremål och frågar barnet vad föremålen heter. Man kan fråga av barnet "kan du ge mig bilen?". Då ser man om barnet förstår vad man säger. Tack vare språktestet kan man planera sin verksamhet och vet vad man ska arbeta med. (Jörneryd, 2009, s. 29)

Det är viktigt att planera hur det andra språket ska användas när det är en tvåspråkig verksamhet. Vid vilka tillfällen läggs det andra språket till och hur. Planera också aktiviteter så att de är bättre anpassade för tvåspråkighet. Det är viktigt att diskutera i arbetsteamet om det finns frågor eller problem. Tillsammans kan problemen lösas. Bara alla i arbetsteamet är med på att arbeta för tvåspråkigheten. Det är också viktigt att personalen diskuterar vilka språk de ska prata på med varandra. Så det finns frihet och känns naturligt för alla. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 41-42)

En utmaning kan vara negativa attityder från vuxna och förändringsmotstånd, men oftast blir det bättre bara de ges tid. När dessa negativa vuxna ser hur den tvåspråkiga verksamheten fungerar i praktiken blir de troligen mer positiva till det. Det kan också ta en tid att vänja sig vid att prata två språk om det är något nytt. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 44)

I en annan undersökning visade det sig att det finns ett starkt samband mellan pedagogernas arbete i praktiken och deras vilja att arbeta på ett visst sätt med ett visst innehåll. (Skans, 2011, s. 120)

Pedagogen som är den tvåspråkiga personen i gruppen behöver vara bra på båda språken, ha en positiv inställning till båda språken och vara motiverad, behöver ha pedagogisk utbildning, anpassa språkanvändningen efter barnens språkutveckling, fundera på sina egna attityder till språken och behöver få extra planeringstid i början för tvåspråkiga verksamheten. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 45-46)

Det är viktigt att pedagogen inte rättar barnen om de säger något fel på det andra språket. Istället bemöts barnet på ett positivt sätt även om barnet sa fel. Barnet behöver få positiv respons för att våga prata på det andra, nya språket. Det är också viktigt att man repeterar samma sak många gånger för att barnen ska lära sig de nya orden på det nya språket. Tala tydligt och långsamt för att barnen ska uppfatta vad man säger. Det kan vara en fördel att dela in barnen i små grupper, så kan barnen få bättre individuell övning i det andra språket. (Manu & Cederberg, 2015, ss. 19,22-23)

Socionomens arbetsuppgifter är enligt Talentia att planera, genomföra, dokumentera och utvärdera den socialpedagogiska verksamheten. Stöd barnet och familjen så de fungerar i samhället. Stöd barnets välmående och stöd och stärka samspelet mellan barnen, barnens delaktighet och förebygga utanförskap och mobbning. (Talentia, u.d.)

En socionom inom småbarnspedagogik ska samarbeta med familjerna, identifiera och bedöma riskfaktorerna för barnens och familjernas välbefinnande. Med rätt riktat stöd ska socionomen stärka barnens och familjernas välbefinnande. (Talentia, u.d.)

6.2.3 Föräldrarnas åsikter om förverkligandet

Det är viktigt att daghemmets personal har ett bra samarbete med föräldrarna och berättar vad man använder sig av för arbetsätt och metoder. Barnen kan känna sig otrygga på grund av familjeförhållanden. Då är det viktigt att både barnen och föräldrarna känner sig trygga med daghemmets personal. (Skans, 2011, s. 113)

Föräldrarna fick svara på enkäter och vara med i intervjuer. Efter första året intervjuades fyra familjer, efter det andra året samlades enkätsvar in och efter det tredje året skrev två mammor ner sina erfarenheter. Föräldrarna var positiva till den tvåspråkiga verksamheten. De hade olika upplevelser av språkinläringen hos barnen. En del tyckte barnen hade lärt sig det andra språket snabbt och bättre än de hade förväntat sig. Medan andra tyckte att barnet hade lärt sig lite av språket och det var enligt förväntningarna. En förälder tvivlade på att barnet hade lärt sig förstå svenska, men tyckte ändå att verksamheten uppfyllde förväntningarna. Barnet tyckte själv att det förstod lite svenska. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 50-51)

Det tvåspråkiga arbetsättet blev omtyckt av föräldrarna. De tyckte att båda språken användes på ett naturligt sätt i verksamheten. Föräldrarna tyckte att personalen var motiverad och engagerad i sitt arbete med tvåspråkigheten. De tyckte att barnens intresse för språk hade ökats, speciellt för svenska språket. Föräldrarna tror att detta kan underlätta barnens språkinläring i framtiden. Det påverkade även vardagen hemma, när barnet nu kunde prata eller sjunga på svenska ibland. En del barn pratade inte så mycket svenska hemma. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 51-52)

6.2.4 Forskarnas reflektioner

Syftet med den här verksamheten var att barnen skulle bli bekanta med ett annat språk och lära sig lite av språket i samband med vardagen på daghemmet. Tidigare har man tänkt att det bästa sättet för att barnen ska bli tvåspråkiga är att hålla isär de två olika språken. En person pratar ett språk. Men forskning har visat att kodväxling är normalt för tvåspråkiga

personer, de byter flexibelt mellan språken. I dagens samhälle används fler språk än tidigare. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 55-56)

Men när en tvåspråkig verksamhet ska inledas behöver man först tänka på vem som är målgruppen och vad är det för målsättning. Tänk på barnens åldrar och ifall det finns behov av intensifierat eller särskilt stöd i gruppen. I den här forskningen pratades endast modersmålet med de barn som var i behov av intensifierat eller särskilt stöd. Det går att ge tvåspråkig småbarnspedagogik även åt de med behov av stöd, men då ska de få de stödåtgärder som de behöver. En mer omfattande tvåspråkig verksamhet rekommenderas för barn över tre år, eftersom barn i tre års åldern har ett starkt första språk. Mer omfattande tvåspråkig verksamhet är till exempel språkbad där verksamheten sker helt på det andra språket. Men om det är mindre omfattande tvåspråkig verksamhet, som i den här forskningen, så finns det inga ålders rekommendationer. Språkutvecklingen hos barnen behöver följas upp och stödas. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, ss. 56-57)

Det är viktigt att barnen får stöd att lära sig det språk som de kommer att använda som skolspråk sen. I gruppen i den här forskningen hade alla barn finska som modersmål, men enligt forskning är det bättre om det finns olika språk i barngruppen från tidigare. De vuxna kanske inte kan alla barnens språk, men det är viktigt att barnen uppmuntras att använda olika språk. Kartlägg vilka språk som används och av vem och när. (Palojärvi, Palviainen, & Mård-Miettinen, 2016, s. 57)

7 Sammanfattning av teoridelen

Barnkonventionens principer ligger till grund för de lagtexter och planer vi har i Finland som berör barnen, alla under 18 år. Man kan tro att det är en självklarhet att ingen ska diskrimineras, att barnets bästa ska prioriteras, att barnet har rätt till utveckling, överlevnad och liv och att barnet har rätt att höras. Men detta är inte en självklarhet i alla länder. Finland har byggt upp småbarnspedagogiken med dessa principer som hörnstenar. Barnets åsikter och erfarenheter respekteras och det visar det här examensarbetet eftersom kommunen vill höra barnen och om deras intresse för det finska språket har väckts.

Enligt lagen om småbarnspedagogik ska kommunerna i Finland ge alla barn möjlighet till småbarnspedagogik på sitt modersmål, om modersmålet är finska, svenska eller samiska

enligt samiska språklagen. Om kommunen är tvåspråkig ska familjen ha rätt att välja småbarnspedagogik på finska eller svenska.

Men tvåspråkiga daghem är inte så vanliga i Finland. Det finns daghem med språkbad på antingen finska eller svenska. Där det finns tvåspråkiga daghem är de oftast på finska och engelska, oftast för invandrare.

I grunderna för planen för småbarnspedagogik kan det konstateras att det finns mycket bra innehåll och detta är som en handbok och ett verktyg för småbarnspedagogikens personal. Det här är ett styrdokument som gör att alla daghem i hela landet bemöter och stöder alla barn på samma sätt.

Med fokus på språket så kan det konstateras att i grunderna för planen för småbarnspedagogik finns det en positiv och inspirerande inställning till att lära barnen flera språk. Målet är att uppmuntra barnen och väcka deras intresse för flera språk.

Vörå kommun har tagit beslut att göra ett försök med ett tvåspråkigt daghem under ett års tid, där de på alla fyra avdelningarna har en finskspråkig eller tvåspråkig anställd och två svenskspråkiga anställda. Försöket ska utvärderas av både föräldrar och personal, men nu vill de även veta hur barnen uppfattar det tvåspråkiga daghemmet.

Enligt Vörås kommunstrategi som blev fastställd under hösten 2022 så vill de vara en barnvänlig kommun och det innebär bland annat att de vill höra barnen i de beslut som berör dem. I strategin tas också upp att de vill prioritera två- och flerspråkighet i tidig ålder och främja barnens språkkunskaper.

Enligt teorin om barns språkutveckling kan det konstateras att det finns fördelar för barnen att få höra och lära sig flera språk i tidig ålder. Detta främjar deras språkinläring i ett senare skede.

Den tidigare forskningen som gjordes av Palviainen, Palojärvi och Mård-Miettinen visade att gruppen med barn som alla hade finska som modersmål fick en positiv inställning till svenska språket och de blev nyfikna och ville lära sig mera. Detta påverkade också deras familjer på ett positivt sätt, föräldrarna började återuppta sin skolsvenska och syskon ville också lära sig svenska.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det kräver en hel del av personalen på ett daghem för att det ska fungera. Personalen behöver vara överens och med på att jobba tvåspråkigt.

Teamarbetet behöver fungera och ledningen behöver också vara positiv och stödjande för den tvåspråkiga verksamheten. Personalen behöver lägga extra tid på planeringen i början och de behöver dagligen tänka på att arbeta med båda språken, på barnens språkkunskaps nivå med lagom utmaning.

Nu kommer jag att gå vidare till forskningsdelen och berätta hur den kommer att gå till.

8 Val av metod

En metod är ett redskap som används i undersökningar och forskning för att nå målsättningarna. (Holme & Krohn Solvang, 1997, s. 11)

Det finns kvantitativa och kvalitativa metoder. Kvantitativa metoder handlar om siffror och mängder som det kan göras statistiska analyser på. Kvalitativa metoder kan inte hanteras med siffror och analys, där är det forskarens tolkning och uppfattning av svaren på frågorna som blir resultatet. Hur forskaren tolkar motiv, sociala sammanhang och processer. Ibland används båda metoderna men i vissa forskningar passar antingen kvalitativ metod eller kvantitativ metod bättre. (Holme & Krohn Solvang, 1997, ss. 76-77)

Jag har valt att göra den här undersökningen med hjälp av kvalitativ forskningsmetod eftersom det passar den här undersökningens ändamål. Jag kommer att intervjua några barn med både öppna och slutna frågor. Jag frågar tillstånd av vårdnadshavarna att få intervjua deras barn. Jag kommer att bända in intervjuerna med hjälp av en app som heter "Voice Recorder".

Skulle den här undersökningen ha gjorts med kvantitativ metod borde jag ha frågat alla barn på daghemmet, vilket är ungefär 60 barn. Det skulle vara tidskrävande att begära tillstånd av alla vårdnadshavare och att intervjua barnen. Eftersom kvantitativ metod handlar om siffror och inte beskrivande djupa svar, så skulle det ha behövts en enkät till barnen med korta frågor och svarsalternativ. Eftersom barnen på daghemmet är i åldrarna ett till fem år är det svårt att fråga alla barnen, de som är under tre år gamla kan ha svårt att förstå frågorna och även svårt att svara på frågorna. Det skulle också ha tagit mycket längre tid att fråga alla barnen i stället för att bara intervjua några barn.

Därför har jag valt att intervjua några barn och ha en längre diskussionsstund med de här barnen istället för att bara fråga några korta frågor. De får samtidigt rita eller måla om de

vill. På det här sättet blir det mera djup i intervjuerna, närmare kontakt med barnen och svaren blir mer omfattande.

8.1 Urval

Jag kommer att göra ett urval av informanter tillsammans med personalen på daghemmet. Jag kommer att välja ut fem barn från hela daghemmet som kommer att intervjuas. Dessa barn är i åldrarna tre till fem år. Jag väljer ut barn som har svenska som modersmål. Jag frågar tillstånd av vårdnadshavarna att få intervjua deras barn.

Jag vill även försöka välja både flickor och pojkar för jämlikhetens skull. Men modersmålet går före i detta fall, eftersom det är språkinläringen vi vill undersöka och om det tvåspråkiga daghemmet har väckt barnens intresse för det finska språket.

8.2 Kvalitativ intervju

Med hjälp av kvalitativ intervju blir det en bättre insikt och förståelse för vissa personers livssituation, när det handlar om ett visst ämne eller område. (Dalen, 2021, s. 15)

Den kvalitativa intervjun kan likna ett vanligt samtal i vardagen. Intervjupersonerna kan få styra utvecklingen av samtalet, till en viss gräns. Den som intervjuar behöver hålla i samtalet för att få svar på de viktigaste frågorna. (Holme & Krohn Solvang, 1997, s. 99)

Det behövs en sorts manual för intervjun, för att komma ihåg de viktigaste faktorerna. Manualen behöver inte följas till 100%. Ha hänsyn till att det kan komma andra uppfattningar och idéer under intervjun som fördjupar eller ersätter punkterna i manualen. (Holme & Krohn Solvang, 1997, ss. 100-101)

8.3 Etiska krav

Vid forskning och undersökning av människors beteenden och uppfattningar måste värden, principer och normer som har med moral att göra tas i beaktande. Analysera och pröva den egna forskningen och undersökningen kritiskt. (Holme & Krohn Solvang, 1997, s. 331)

Det finns några etiska krav på forskning och undersökning och här kommer jag att ta upp de olika områdena som behöver tänkas på när barn blir intervjuade.

Det ska finnas samtycke från personen som intervjuas. Samtycket ska vara frivilligt och den som medverkar ska själv få bestämma på vilka villkor och hur länge personen vill medverka. (Dalen, 2021, s. 25)

Den som intervjuas ska informeras om varför och vad planen med forskningen är. Syftet och metoderna, följder och risker med forskningen. (Dalen, 2021, s. 26)

Alla personuppgifter om personerna som blir intervjuade är konfidentiella uppgifter som inte får ges ut. Ingen ska kunna identifiera vem det är som blivit intervjuad. (Dalen, 2021, s. 27)

Det finns krav på att barnen ska vara skyddade. Om de som intervjuas är barn under 18 år ska vårdnadshavarna informeras och de ska samtycka till intervjun med deras barn. Barnet ska ändå informeras så mycket som möjligt om forskningen och intervjun. Barn som är under 15 år får inte intervjuas om barnet förstår vad intervjun handlar om och inte vill bli intervjuad. Föräldrarna behöver inte ha rätt att få veta vad deras barn har svarat i intervjun. (Dalen, 2021, ss. 28-29)

Det är viktigt att ta hänsyn till de människor som hör till utsatta eller svaga grupper. Det ska inte gå att känna igen dessa personer om de är med i intervjun. Utomstående ska inte kunna identifiera dem. Detta med tanke på att det kan ha dåliga konsekvenser för de som blir intervjuade. Tänk också på att dessa personer kanske inte kan tänka på sina egna intressen och stå upp mot forskaren. (Dalen, 2021, s. 30)

8.4 Hur förbereds en intervju med barn

I det här kapitlet beskrivs olika viktiga saker som behöver beaktas när det är barn som ska intervjuas. Det behövs förberedelser och planering för en intervju med barn och det ska vara barnets bästa i fokus. Intervjun ska ske på barnets villkor och det är viktigt att intervjun sker på en lugn plats och att den som intervjuar är lugn.

8.4.1 Barnets perspektiv

När barn intervjuas ska man utgå från att det är ur barnets perspektiv man ska förstå barnets berättelser. Barn ska få synas och höras, vara delaktiga och säga sin åsikt i allt som de medverkar i. För att göra barnen delaktiga ska de ges inflytande och tas med även i praktiken och inte enbart i teorin. När barn intervjuas behövs deras ålder och mognande

tas i beaktande, eftersom det påverkar hurdana frågor barnet kan svara på. De yngre barnen kan inte förstå och bedöma konsekvenserna av en fråga och ett svar, utan behöver mer handledning. Men det är viktigt att komma ihåg att det finns individuella skillnader i förmåga och reaktioner. (Ahnlund & Sauer, 2021, ss. 139-140)

För att få en bra inledning på intervjun kan man börja med att be barnet rita. Då blir barnet delaktigt och man kan diskutera det som barnet ritat. (Ahnlund & Sauer, 2021, ss. 142-143)

Det blir en avslappnad stämning där barnet kan känna sig trygg. Barnet får fritt rita vad hen vill och får också fritt berätta vad hen vill.

8.4.2 Planering

Det är viktigt att planera och förbereda en intervju med barn, för att få en så givande intervju som möjligt. Bestäm om barnet ska intervjuas ensamt eller inte, om en förälder eller annan vuxen behöver vara med under intervjun. Det kan påverka intervjun och svaren som barnet ger. För att det ska bli en bra intervju behövs det också tänkas på att barnet inte ska vara trött eller hungrigt. (Ahnlund & Sauer, 2021, s. 143)

Det är också viktigt att tänka på att ge barnet utrymme för att fundera på frågorna och svaren. Barnet kan också behöva paus för att dricka vatten eller gå på toaletten. Planera tillräckligt med tid för intervjun för att det inte ska bli stressigt. (Ahnlund & Sauer, 2021, s. 148)

Den som ska utföra intervjun behöver fundera på urvalet, vilka barn som ska väljas ut för intervjun. Vem kan svara på frågorna? Vad kan barnen ge till undersökningen? Hur påverkar ålder, etnicitet, könsidentitet, sammanhang och ursprung för intervjun? Det är ovanligt att intervjua barn som är yngre än tre eller fyra år. Vid tre till fyra års ålder kan barn börja berätta mera sammanhängande. (Ahnlund & Sauer, 2021, ss. 143-144)

Etiska principer är viktiga eftersom barnen är i ett underordnat läge. Det blir handledande för att komma ihåg att ha barnets bästa i fokus. En intervju med barn kan leda till förändringar och beslut som påverkar barnets vardag. Båda vårdnadshavarna måste ge sitt samtycke till intervju med ett barn som är under 15 år, om det handlar om forskning eller en undersökning som är etisk känslig. (Ahnlund & Sauer, 2021, s. 144)

8.4.3 Intervjumetod

En intervju som är öppen och utan strukturerade frågor blir mer som ett samtal och intervjun utvecklar sig via följdfrågor i samband med barnets berättelse. I en strukturerad intervju är alla frågorna nerskrivna på förhand och det frågas inga andra frågor än planerat. Det är vanligt att använda sig av en semistrukturerad intervju, där det finns vissa teman och frågor, men det finns även utrymme för fria följdfrågor. Det är bra att inleda intervjun med att påminna barnet varför intervjun görs. (Ahnlund & Sauer, 2021, ss. 145-146)

Om öppna frågor ställs till barn så kan frågorna börja med orden vad, när, vem, vad, hur. Då kan barnen berätta mer och vi vuxna kanske förstår bättre. Det går också att använda sig av orden beskriv, berätta, förklara när det frågas en öppen fråga av barn för att få barnet att berätta mer. Men önskas ett ja eller nej svar ställs slutna eller ledande frågor. (Föreningskraft, 2018)

8.4.4 Välja plats för intervjun

Tänk på att välja en passande plats för intervju med barn, eftersom det kan påverka resultatet av intervjun. Rummet ska vara avskilt och trevligt. Det ska inte finnas för många saker i rummet som distraherar. Barnet ska känna sig trygg och bekväm på platsen för intervjun. Rummet kan påverka barnets känsla av tillit och välbefinnande. Det är viktigt att planera och förbereda ett passande rum för intervjun. (Ahnlund & Sauer, 2021, ss. 146-147)

8.4.5 Banda in intervjun

Det är svårt att både fråga frågor och skriva ner svaren samtidigt. Det går inte att skriva och fråga nästa fråga samtidigt. Då blir skrivandet i fokus i stället för barnet. Barnet kan då känna att det förväntas ett visst svar, ett rätt svar. Därför är det bättre att banda in intervjun som ljudfil och lyssna på i efterhand och då skriva ner svaren i lugn och ro. (Ahnlund & Sauer, 2021, ss. 147-148)

8.4.6 Kroppsspråk

Visa att barnet är i fokus genom att hälsa på barnet i ögonhöjd. Var positivt inställd och nyfiken på det som barnet berättar, då vill barnet berätta. Berätta om intervjun på ett

intresserat sätt. Var vänlig, tydlig och strukturerad för att få förtroende. Anpassa ditt språk efter barnets ålder och mognad. För att kunna göra det behöver du lyssna och känna efter hur barnet pratar och uttrycker sig. Använd vanliga ord och korta meningar. Berätta för barnet att hen inte måste svara på en fråga om hen inte vet eller minns. Då är det bättre att säga att man inte vet än att hitta på något och gissar vad man tror den vuxne som intervjuar vill höra. Visa med kroppsspråket att du förstår, nicka och var neutral, så inte dina tankar och känslor kommer fram. (Ahnlund & Sauer, 2021, ss. 149-150)

8.4.7 Lyssna

För att barnen ska ha rätt att få säga vad de tycker, känner, tänker och vill så är det viktigt att lyssna med uppmärksamhet. Det kan vara viktigare än vilka frågor som ställs. Visa respekt för barnet och vad barnet berättar. Det påverkar intervjuens kvalitet och resultatet. För att kunna lyssna uppmärksam gäll det att vara lugn, förberedd och samlad. Var med i nuet och koncentrera sig på vad barnet berättar. Låt barnet prata och avbryt inte. (Ahnlund & Sauer, 2021, ss. 152-153)

Visa barnet att du lyssnar och är med i samtalet genom att bekräfta det som barnet berättar. Sammanfatta det som barnet har sagt för att visa att du har lyssnat och samtidigt kontrollerar du att du har förstått det som barnet berättat. (Föreningskraft, 2018)

9 Genomförande av intervjuerna

Inför intervjuerna lämnades anhållan om forskningstillstånd till chefen för småbarnspedagogik i Vörå kommun. Som forskningsmetod valdes kvalitativ metod vilket betyder att jag valde ut några barn från daghemmet som intervjuades för att bilda mig en uppfattning om och tolka om det tvåspråkiga daghemmet har väckt barnens intresse för det finska språket.

När min anhållan om forskningstillstånd blev godkänt så frågade jag personalen på daghemmet om de kunde hjälpa mig att välja ut fem barn som jag skulle kunna intervjua. Mina krav var att det skulle vara barn med svenska som modersmål, att de skulle vara i åldern tre till fem år och kunna prata, svara på frågor och berätta. När personalen hade rekommenderat vilka fem barn jag kunde välja ut så delade jag ut anhållan om vårdnadshavares samtycke till intervju till dessa barns vårdnadshavare.

Jag förberedde intervjun med att skriva ner mina frågor på förhand. Jag valde en semistrukturerad intervjumetod, där frågorna är nerskrivna men det finns utrymme för följdfrågor. Jag hade med både öppna och slutna frågor i min intervju. Öppna frågor som inleddes med orden vad, vem, när, hur, så att barnen gavs utrymme att berätta fritt. Jag hade också en del slutna frågor för att få ett ja eller nej svar. Frågorna finns med som Bilaga 1.

Jag laddade ner appen "Voice recorder" till min telefon för att kunna banda in intervjuerna. Det här underlättade genomförande av intervjuerna eftersom jag inte behövde skriva ner barnens svar på frågorna under intervjun. Följdfrågorna som dök upp under intervjuerna var olika med alla barnen, men eftersom jag bandade in intervjuerna behövde jag inte skriva ner följdfrågorna heller under intervjun.

Jag tog de etiska kraven i beaktande som hör till när barn intervjuas. Vårdnadshavarna ska ge samtycke. Men även barnet ska ge sitt samtycke vid intervjutillfället. Berätta för barnet varför intervjun görs, men tänk på att berätta på ett passande sätt för barnets ålder.

Intervjun började med att jag hämtade barnet från avdelningen. Jag presenterade mig och frågade om barnet ville komma med och rita och prata lite. Om barnet inte ville rita så frågade jag om hen ville klippa med sax i stället. Alla barnen som blev intervjuade ville rita och/eller klippa. Så vi började med att gå till pysselförrådet på daghemmet, där fick barnet välja ett färgat papper och en sax, vi tog också med oss färgpennor. Sen gick vi till speciallärarens rum, för det var ledigt när jag höll intervjuerna. Det är ett avskilt rum där det är tyst och vi fick vara ifred. Barnet fick först komma i gång med att rita, innan jag började ställa mina frågor. Om barnet frågade vad hen skulle rita så svarade jag att hen fick rita vad som helst. Barnet fick slappna av och känna sig trygg när hen fick rita. Jag berättade att vi skulle prata lite om daghemmet och frågade om jag fick ställa några frågor. Det fick jag.

För att barnet skulle känna sig tryggt och avslappnat så pratade jag lugnt och positivt. Jag intresserade mig för vad barnet ritade och vad barnet svarade på frågorna. Vi hade tillräckligt med tid så vi fick sitta i lugn och ro så länge barnet ville. När jag hade frågat alla frågorna så var inte alla barn färdiga med sin teckning, så då satt vi kvar tills teckningen blev klar.

Jag lyssnade på vad barnen svarade på frågorna, koncentrerat och med respekt. Jag avbröt inte barnet om hen började berätta om något helt annat som inte var relevant för intervjutemat. Jag ville att barnen skulle känna att de fick synas och höras och säga sin åsikt.

10 Resultat av intervjuerna

I det här kapitlet sammanfattar jag svaren jag fick av de fem barnen som intervjuades. Jag sammanfattar en fråga i gången. Jag kommer också att skriva ut en del citat av vad barnen har sagt. Jag kommer att skriva på ett etiskt sätt så barnen inte kan kännas igen. Intervjufrågorna finns som bilaga.

På frågan vet du vilka språk de vuxna pratar på det här daghemmet? svarade två barn svenska och finska. En tredje svarade finska och de övriga två svarade nej och jag vet inte. Citat från två av barnen:

”ibland pratar vissa finska och svenska, de pratar lite av båda.”

”Alla pratar svenska men ibland pratar de sånt där konstigt språk som jag inte vet vad det är. Jag kan finska och svenska.”

När jag frågade om de vet varför man pratar svenska och finska här på daghemmet så svarade majoriteten att de inte vet, de andra svarade inte på frågan. När jag frågade en ledande följdfråga på det: Är det för att ni ska lära er prata finska? Så svarade alla utom ett av barnen ja på den frågan. Det femte barnet svarade jag vet inte riktigt.

Sen frågade jag har du lärt dig finska? Då svarade tre av barnen ja, ett av barnen svarade inte ännu och ett av barnen svarade:

”jag har lärt mig en sång på finska. Men jag är så blyg så jag kan int sjunga den. Jag kan nog den men det går inte.”

Följande fråga var kan du säga något (ord) på finska? Då svarade alla fem barnen med att säga något på finska. Ett av barnen sa en färg, två av barnen sa siffror, ett av barnen sa en veckodag och ett av barnen sa:

”huomenta, det betyder god morgon.”

Min följdfråga på detta var förstås om de vet vad det betyder, det som de just sa på finska. Ett av barnen hade ju redan svarat på den frågan men av de andra barnen var det hälften som visste vad det som de hade sagt på finska betyder på svenska.

Jag frågade av barnet som hade sagt huomenta: Kan du färgerna? Citat vad barnet svarade:

"Jag kan ganska många färger på finska, jag kan svart, men jag har glömt bort det."

På daghemmet Tallkotten är det en vuxen på varje avdelning som pratar finska med barnen, de andra vuxna pratar svenska. Min nästa fråga var om de vet vem som pratar finska på deras avdelning. Det var tre av barnen som kunde säga vem av de vuxna som pratar finska på deras avdelning.

Följdfrågan på det var om de förstår vad den vuxna säger, som pratar finska. Det var tre barn som fick den här följdfrågan. De svarade ja eller ibland. Citat vad ett av barnen svarade:

"Jo, jag förstår nog men jag kan inte säga det."

Jag frågade ett av barnen ännu en följdfråga: Vad säger hon? Den vuxna som pratar finska i gruppen. Citat vad barnet svarade:

"Hon pratar lite och lär oss orden."

Sen frågade jag: Tycker du det är lätt med finska? På den frågan svarade tre av barnen ja. Citat vad de andra två barnen svarade:

"det beror på lite vad det är för ord."

"Int så jättelätt med saker men dagarna är lättaste."

Följande fråga var: Vill du lära dig mera finska? Då svarade två av barnen ja och tre av barnen svarade nej.

Följdfrågan var: Varför/varför inte? De som hade svarat ja på föregående fråga svarade nu att de tycker det är roligt att lära sig nya ord och att de vill prata med barn som pratar finska. De som hade svarat nej på föregående fråga, av dem svarade två jag vet inte. Det tredje barnet svarade:

"För att jag tycker det är bra så."

Nästa fråga var: Tycker du det är roligt med finska? Då svarade alla utom ett av barnen ja. Barnet som svarade nej sa:

"Nä, svenska är det jag kan mest."

Sen frågade jag om de vill lära sig andra språk än svenska och finska? Vilka språk i så fall? Alla utom ett av barnen vill lära sig andra språk. Här följer citat från barnen om vilka språk de vill lära sig:

"Engelska, jag kan I love you."

"Somaliska skulle jag vilja lära mig för det är ganska många som pratar det på mitt dagis."

"Engelska, så jag kan prata med andra om de pratar andra språk."

"Ryska, det är det svåraste."

Min näst sista fråga var om de pratar finska hemma. Då svarade tre av barnen ja, ett av barnen svarade ibland och ett av barnen svarade nej. Citat vad ett av barnen svarade:

"Jag kan prata yksi, kolme, neljä där hemma."

Sista frågan: Tror du att du kommer att prata finska när du blir stor? Då svarade alla fem barnen ja. Citat vad två av barnen svarade:

"Jo nog om jag lär mig orden."

"Jo för att jag lär mig mera."

11 Tolkning av resultatet

I det här kapitlet kommer jag att analysera teorin och vad barnen sa i intervjuerna och tolka resultatet. När barnens svar i intervjuerna analyseras, stämmer det överens med teorin och tidigare forskning?

Barnkonventionen som är grunden för värderingarna för småbarnspedagogiken i Finland säger att barnets egna åsikter, erfarenheter och synpunkter ska tas i beaktande och höras för att barnets bästa ska vara i fokus. Barnen har rätt till utveckling och barnen ska få använda sitt egna språk. Med det här examensarbetet kan det konstateras att detta uppfylls eftersom barnen intervjuas och barnens åsikter och svar hörs och dessa tas i beaktande. Detta görs med tanke på barnens bästa. Barnen får använda sitt modersmål i intervjun och även när de är i daghemsverksamheten. De här barnen kan redan säga flera ord på finska efter endast sju månader med tvåspråkig småbarnspedagogik. Det visar att barnen utvecklas.

Enligt grunderna för planen för småbarnspedagogiken ska barnen uppmuntras att bekanta sig med andra språk, vilket barnen på daghemmet Tallkotten gör varje dag eftersom personalen pratar två olika språk.

Personalen ska vara språkmodeller och inspirera barnen att bemöta andra människor med positiv inställning och vara positiva till mångfald av språk, åskådningar och kulturer. Enligt barnens svar på intervjufrågan om de vill lära sig andra språk än finska och svenska så vill de lära sig engelska, somaliska och ryska. Det här visar att barnen på daghemmet Tallkotten har en positiv inställning till mångfald av språk. Barnen bemötte även mig positivt, vänligt och artigt.

I lärområdet språkens rika värld i grunderna för planen för småbarnspedagogik står det att barnet ska stärkas i språkkunskaper och barnets nyfikenhet och intresse för språk ska väckas. Barnen ska uppmuntras att använda språk och kommunicera. Språk och ramsor kan användas för att utöka barnens ordförråd och språkminne. Att väcka och öka intresset för språk, det kan göras på ett lekfullt sätt.

Barnens svar i intervjuerna visar att de har lärt sig siffror, veckodagar, färger och sånger på finska. Det här är vad som kommer fram i intervjuerna, men det kan hända att barnen har lärt sig mer än vad som kommer fram i intervjuerna. Men de har åtminstone lärt sig detta. Barnen säger finska ord eller meningar direkt när jag frågar om de kan säga något på finska. De vågar prata på finska och de har ett ordförråd på finska. Det märks att det har använts sånger för att utöka barnens ordförråd på finska. Inom småbarnspedagogiken pratar de om veckodagarna och räknar upp siffrorna varje dag, vilket är bra tillfällen att lära barnen finska på. Färgerna är även något som det pratas om ofta med barnen inom småbarnspedagogikens vardag och det är också något som kan användas för att lära barnen sina första finska ord.

I Vörå kommunstrategi står det att man vill främja flerspråkighet i tidig ålder. Det här uppfylls tack vare försöket med tvåspråkig småbarnspedagogik vid daghemmet Tallkotten.

Enligt teorin har en treåring ett ordförråd på 1000 ord och pratar i meningar med fem till sex ord. En tre till fyra åring använder småord och prepositioner. Vid tre till sex års ålder pratar barnen nästan på samma sätt som vuxna och andra, utomstående kan förstå vad barnen säger. Det går att ha längre samtal med barnen och barnen förstår sammanhang.

Eftersom det gick att utföra intervjuerna med barnen, det gick att ha längre samtal med dem, de förstod sammanhanget, kunde svara på frågorna och hade stort ordförråd och jag som utomstående förstod vad barnen sa så kan det konstateras att teorin om barnens språkutveckling vid tre till fem års ålder stämmer.

I teorin om tvåspråkighet står det att om man lär sig ett andra språk senare så blir det inte lika starkt som modersmålet. Det kan ta ett par år för ett barn att förstå och kunna prata i vardagen på det andra språket och för att det ska bli så ska båda språken finnas med i barnets vardag.

Barnen som intervjuades har varit ca sju månader i tvåspråkig småbarnspedagogik. De är i åldrarna tre till fem år och har svenska som modersmål, så finska är ett andra språk för dem. De här barnen kan redan en hel del ord på finska, men de kan inte prata finska och de förstår inte allt vad den finsktalande personen på daghemmet säger. Det är för tidigt att säga om de här barnen kan prata och förstå finska efter två år, men det skulle vara intressant om den tvåspråkiga småbarnspedagogiken fortsatte på daghemmet, så det kunde följas upp om två år och se hur mycket finska barnen kan då.

Som resultat kan det konstateras att barnen vågar säga ord på finska. Barn gör som vuxna gör, så om flera olika språk uppmuntras så vågar även barnen prata fler olika språk om de kan.

Sånger är ett bra sätt att lära barnen nya ord, eftersom de ofta sjunger samma sånger många gånger och barn behöver höra ett nytt ord ca 60 gånger för att lära sig ordet. I intervjuerna kom det fram att barnen har lärt sig någon sång på finska.

Den tidigare forskningen hade kommit fram till ungefär samma resultat som dessa intervjuer gjorde, att barnen kan säga ord på det nya språket efter bara någon månad. Barnen har lärt sig ord, meningar och sånger på finska på bara några månader.

Enligt teorin är det bra att barnen får vara på ett lugnt ställe när de intervjuas och att de får göra något de tycker om som till exempel att rita. När jag gjorde mina intervjuer märkte jag att en del av barnen var nervösa och lite spända inför intervjun eftersom de inte kände mig från tidigare. Men när de fick välja papper och började rita vad de ville så märktes det att de slappnade av och vågade prata och svara på frågorna. Det skulle ha varit svårare att få barnen att svara på frågorna om de inte hade ritat utan bara suttit stilla.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det var bra att välja kvalitativ metod och välja ut endast fem barn som var med på en djupare intervju med längre diskussion där de även fick rita och klippa samtidigt. Tack vare det blev resultatet mera omfattande än med kvantitativ metod som skulle ha inneburit endast några korta frågor till 40 eller 60 barn.

12 Kritisk granskning och slutdiskussion

I det här kapitlet kommer jag att granska undersökningen kritiskt. Kunde jag ha gjort någonting annorlunda och bättre? Till sist blir det en slutdiskussion om frågeställningarna i detta examensarbete har blivit besvarade och om syftet är uppnått med detta examensarbete.

12.1 Kritisk granskning

Det är svårt att intervjua barn eftersom deras känslor och humör kan påverka deras svar och man kan få andra svar om man frågar dem en annan dag. Svaren jag fick av barnen är vad de svarade vid intervjutillfället. För att få en mer omfattande undersökning kunde jag ha pratat med barnen flera dagar, för att se om de svarar samma sak eller kanske mera.

Om jag hade pratat med barnen flera dagar skulle de också ha lärt känna mig bättre, för nu kände de mig inte från tidigare. Detta är något som också kan ha påverkat intervjuerna och undersökningen. En del av barnen var nervösa och blyga eftersom det var första gången de träffade mig. Men tack vare att de fick rita och klippa märkte jag att de slappnade av och vågade prata mer öppet. Men om jag hade intervjuat flera dagar med samma barn kan det hända att intervjuerna skulle ha blivit mer omfattande och djupare.

Det skulle också ha varit bra att göra observationer i barngrupperna först, för att få en bättre överblick vad barnen har fått höra för finska ord och meningar. Men då kanske mina frågor skulle ha blivit för ledande och styrda av att jag vet vad de har fått höra för finska ord och meningar. Nu fick barnen berätta själva med egna ord. Troligen kan de mera finska ord än vad som kom fram i intervjuerna, men det kom ändå fram att de kan en hel del finska ord redan efter sju månader i tvåspråkig småbarnspedagogik. En observation skulle ha krävt mera tid, eftersom jag skulle behövt fråga tillstånd av alla vårdnadshavare och ändå vet man inte om alla barn förstår att jag är där för att observera dem och varför jag gör det. Det skulle inte bli etiskt rätt med tanke på barnens rättigheter.

12.2 Slutdiskussion

Enligt grunderna för planen för småbarnspedagogiken är målen med tvåspråkig småbarnspedagogik att väcka barnens nyfikenhet på språk och att ge barnen en positiv inställning till två olika språk. Detta är också Vörå kommuns mål med den tvåspråkiga småbarnspedagogiken på daghemmet Tallkotten. På basen av vad barnen svarade i intervjuerna kan konstateras att man på daghemmet Tallkotten har väckt barnens intresse för det finska språket. De kan redan säga finska ord, de tycker det är roligt med finska och de vill prata finska när de blir stora. De vill även lära sig andra språk som engelska, somaliska och ryska, vilket bevisar att de har en positiv inställning till att lära sig flera språk.

Intervjuerna visar att barnen vet att de går på ett tvåspråkigt daghem och att en vuxen i deras grupp pratar finska. De förstår vad den finsktalande personen säger, inte alltid men ibland. De har lärt sig många ord på finska, till exempel färger, siffror, veckodagarna och någon kan till och med en sång på finska. En del av barnen vill lära sig mer finska medan någon tycker att det räcker så här. Nästan alla barn som blev intervjuade tycker det är roligt med finska.

Det var intressant och spännande att få intervjua barn, för man vet aldrig hur det ska gå. Jag visste inte om barnen ville eller kunde svara på mina frågor. Ingen visste hur resultatet skulle bli. Därför har det varit ett nöje att få göra intervjuerna och få många bra svar av barnen och jag fick svar på mina frågeställningar och syftet med examensarbetet. Jag hoppas att beslutsfattarna i kommunen kan använda mitt examensarbete som grund när de tar beslut om fortsättning av det tvåspråkiga daghemmet Tallkotten och att de lyssnar på vad barnen har sagt om det tvåspråkiga daghemmet.

13. Källförteckning

- Ahnlund, P., & Sauer, L. (2021). *Att forska i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Ashby, E. (2019). *Språkstimulera mera! Att stötta barns språkutveckling*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Barnombudsmannen. (u.d.). *FN:s konvention om barnets rättigheter*. Hämtat från Barnombudsmannen: <http://www.lapsiasia.fi/sv/konvention-om-barnets-rattigheter>
- Dalen, M. (2021). *Intervju som metod*. Malmö: Gleerups Utbildning AB.
- Finlex. (den 13 Juli 2018). *Lag om småbarnspedagogik*. Hämtat från Finlex: <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2018/20180540>
- Föreningskraft. (den 24 Juli 2018). *Att samtala med barn - 5 konkreta tips*. Hämtat från Föreningskraft: <http://www.foreningskraft.nu/att-samtala-med-barn-5-konkreta-tips/>
- Holme, I., & Krohn Solvang, B. (1997). *Forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Jörneryd, A. (2009). *Pedagogers arbete med tvåspråkighet på en mångkulturell förskola*. Hämtat från Digitala Vetenskapliga Arkivet: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1493537/FULLTEXT01.pdf>
- keskusliitto, L. (u.d.). *Konventionen om barnets rättigheter*. Hämtat från Lapsenoikeudet: <http://www.lapsenoikeudet.fi/sv/konventionen-om-barnets-rattigheter>
- Ladberg, G. (2003). *Barn med flera språk*. Stockholm: Liber AB.
- Largo, R. (2007). *Babyår Barns utveckling 0-2 år*. Stockholm: Scandbook Ab.
- Lidbeck, L., Hofsten, K., & Coull, M. (2012). *Stora boken om barn*. Stockholm: Norstedts.
- Manu, D., & Cederberg, L. (2015). *Metoder som pedagoger i språkbadsförskolor använder för att stödja kommunikationen med barnen*. Hämtat från Göteborgs universitet: https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/58883/gupea_2077_58883_1.pdf?sequence=1
- Nettelblatt, U., & Salameh, E.-K. (2022). *Språket hos enspråkiga och flerspråkiga barn*. Lund: Studentlitteratur Ab.
- Palojärvi, A., Palviainen, Å., & Mård-Miettinen, K. (Mars 2016). *På finska och svenska: tvåspråkig pedagogik i daghem och förskola*. Hämtat från Academia: https://www.academia.edu/25476468/P%C3%A5_finska_och_svenska_tv%C3%A5spr%C3%A5kig_pedagogik_i_daghem_och_f%C3%B6rskola_In_Finnish_and_Swedish_implementing_bilingual_pedagogy_in_preschool

- Skans, A. (2011). *En flerspråkig förskolas didaktik i praktiken*. Hämtat från Malmö högskola: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1404567/FULLTEXT01.pdf>
- Talentia. (u.d.). *Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäväkuva*. Hämtat från Talentia: <https://www.talentia.fi/nain-vaikutamme/talentia-vaikuttaa-varhaiskasvatuksessa/varhaiskasvatuksen-sosionomin-tehtavakuva/>
- Utbildningsstyrelsen. (2022). *Grunderna för planen för småbarnspedagogik*. Hämtat från Utbildningsstyrelsen: http://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Grunderna_for_planen_for_smabarnspedagogik_2022_0.pdf
- Vörå kommun. (2021). *Fakta om kommunen*. Hämtat från Vörå kommun: <https://www.vora.fi/kommunen/fakta-om-kommunen>
- Vörå kommun. (2022). *Plan för småbarnspedagogik*. Vörå: Vörå kommun.
- Vörå kommun. (2022). *Vörå kommunstrategi*. Hämtat från Vörå kommun: <C:/Users/user/Downloads/Kommunstrategi-2023-2026-godk-fge-150922.pdf>
- Vörå kommun. (den 16 December 2022). *Vörå med i UNICEFs modell för Barnvänlig kommun*. Hämtat från Vörå kommun: <http://www.vora.fi/kommunen/aktuellt/vora-med-i-unicefs-modell-for-barnvanlig-kommun>

14. Bilaga 1

Intervjufrågorna

Vet du vilka språk de vuxna pratar på det här daghemmet?

Varför pratar man både finska och svenska på daghemmet?

(Om svar jag vet inte på föregående fråga) Är det för att ni ska lära er prata finska?

Har du lärt dig finska?

Kan du säga något (ord) på finska?

Vet du vad det betyder?

Vem av de vuxna är det som pratar finska på din avdelning?

Förstår du vad X säger?

Tycker du det är lätt eller svårt med finska?

Vill du lära dig mera finska?

Varför/Varför inte?

Tycker du det är roligt med finska?

Har du någon kompis som pratar finska?

Vill du lära dig andra språk än svenska och finska? Vilka i så fall?

Pratar du finska hemma?

Tror du att du kommer att prata finska när du blir stor?